

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2016/290**od 16. prosinca 2015.****o mjerama potpore koje je savez Verband der deutschen Milchwirtschaft e.V. poduzeo u vezi sa Zakonom o mlijeku i mastima SA.35484 (2013/C) (ex SA.35484 (2012/NN))***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2015) 9052)***(Vjerodostojan je samo tekst na njemačkom jeziku)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

nakon što je pozvala zainteresirane strane da iznesu svoje primjedbe u skladu s prethodno navedenim propisom ⁽¹⁾,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) Dopisima od 28. studenoga 2011. i 27. veljače 2012. Europska komisija (dalje u tekstu: „Komisija”) zatražila je od Njemačke dodatne informacije u pogledu Godišnjeg izvješća za 2010. o potporama u poljoprivrednom sektoru, koje je Njemačka dostavila u skladu s člankom 21. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 ⁽²⁾. Njemačka je na pitanja Komisije odgovorila dopisima od 16. siječnja 2012. i 27. travnja 2012. S obzirom na odgovore Njemačke ispostavilo se da je Njemačka dodijelila potporu njemačkom sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda na temelju Zakona o prometu mlijekom, mliječnim proizvodima i mastima (njem. *Gesetz über den Verkehr mit Milch, Milcherzeugnissen und Fetten*; dalje u tekstu: „Zakon o mlijeku i mastima” ili „MFG”) iz 1952.
- (2) Dopisom od 2. listopada 2012. Komisija je obavijestila Njemačku da su predmetne mjere unesene kao neprijavljene potpore pod brojem SA.35484 (2012/NN). Njemačka je dostavila dodatne informacije dopisima od 16. studenoga 2012., 7., 8., 11., 13., 14., 15. i 19. veljače, 21. ožujka, 8. travnja, 28. svibnja, 10. i 25. lipnja te 2. srpnja 2013.
- (3) Dopisom od 17. srpnja 2013. (C(2013) 4457 final) Komisija je obavijestila Njemačku o svojoj odluci da u pogledu određenih podmjera poduzetih na temelju MFG-a pokrene postupak u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a (dalje u tekstu: „Odluka o pokretanju postupka”). U istom je dopisu Komisija utvrdila da su dodatne podmjere za razdoblje od 28. studenoga 2001. do 31. prosinca 2006. ili za razdoblje od 1. siječnja 2007. ili za oba razdoblja spojive s unutarnjim tržištem ili da ne predstavljaju državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a ili da nisu obuhvaćene područjem primjene pravila o državnim potporama (dalje u tekstu: „pozitivna odluka”).
- (4) Za sve preostale podmjere, uključujući mjere na kojima se temelji trenutačna odluka, a koje je savez Verband der deutschen Milchwirtschaft e.V. (dalje u tekstu: „VDM”) u razdoblju od 28. studenoga 2001. poduzeo u vezi s MFG-om, Komisija je u Odluci o pokretanju postupka pretpostavila postojanje potpore i izrazila sumnju u pogledu njezine spojivosti s unutarnjim tržištem.
- (5) Njemačka je dostavila svoje stajalište u pogledu Odluke o pokretanju postupka dopisom od 20. rujna 2013.
- (6) Odluka o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ⁽³⁾. Komisija je pozvala ostale zainteresirane strane da dostave svoje stajalište u roku od jednog mjeseca.

⁽¹⁾ SL C 7, 10.1.2014., str. 8.⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 108. ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 83, 27.3.1999., str. 1.).⁽³⁾ Vidjeti bilješku 1. Njemačkoj je prije toga dostavljen ispravak dopisom od 9. prosinca 2013.

- (7) Komisija je primila ukupno 19 stajališta zainteresiranih strana. Jedna od tih zainteresiranih strana zamolila je Komisiju da ne objavljuje njezin identitet i za to je navela uvjerljive razloge. Ukupno se 6 stajališta, koja su primljena od 6. do 10. veljače 2014., odnosilo na podmjere povezane s VDM-om.
- (8) Primljena stajališta dostavljena su Njemačkoj dopisima od 27. veljače, 3. ožujka i 3. listopada 2014. bez navođenja identiteta prethodno navedene zainteresirane strane.
- (9) Njemačka se najprije nije izjasnila u pogledu stajališta koja su zainteresirane strane dostavile u veljači 2014. Njemačka je u dopisu od 3. prosinca 2014. dostavila stajalište u pogledu dodatnog stajališta od 8. srpnja 2014.
- (10) U zahtjevu za dostavljanje informacija od 6. lipnja 2014. Komisija je od Njemačke zatražila dodatne informacije koje je Njemačka dostavila dopisom od 16. srpnja 2014.

2. OPIS

- (11) U nastavku su opisane mjere koje je VDM poduzeo u vezi sa Zakonom o mlijeku i mastima, a koje su u Odluci o pokretanju postupka opisane kao podmjere BW 6, BY 9, HE 5, NI 10, NW 9, RP 8, SL 6 i TH 6 i u pogledu kojih je Komisija izrazila sumnju s obzirom na njihovu spojivost s unutarnjim tržištem.

Razlozi za Komisijino pokretanje postupka u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a

- (12) MFG je njemački savezni zakon koji je stupio na snagu 1952. i otad je izmijenjen nekoliko puta, a posljednji put 31. listopada 2006. On predstavlja pravni okvir za predmetne mjere i njegovo je razdoblje valjanosti neograničeno.
- (13) U članku 22. stavku 1. MFG-a njemačke savezne pokrajine ovlašćuje se da od mljekara naplaćuju pristojbu za mlijeko na temelju količine dostavljenog mlijeka. Prema informacijama koje je Njemačka stavila na raspolaganje to je ovlaštenje iskoristilo devet (od šesnaest) saveznih pokrajina, i to Baden-Württemberg, Bavarska, Brandenburg, Hessen, Donja Saska, Sjeverna Rajna-Vestfalija, Porajnje-Falačka, Saarland i Tiringija. Pristojbe koje naplaćuju savezne pokrajine iznose do 0,0015 EUR po kilogramu mlijeka.
- (14) Njemačka je navela da pristojba za mlijeko naplaćena u pojedinim saveznim pokrajinama nije primjenjiva na uvozne proizvode. Nasuprot tomu, proizvodi za izvoz mogu biti obuhvaćeni pristojbom za mlijeko.
- (15) U članku 22. stavku 2. Zakona o mlijeku i mastima predviđeno je da se sredstva dobivena iz pristojbe za mlijeko upotrebljavaju samo u sljedeće svrhe:
 - 1. poticanje i održavanje kvalitete na temelju određenih provedbenih propisa;
 - 2. povećanje higijene pri dobivanju, dostavi, obradi i preradi te prodaji mlijeka i mliječnih proizvoda;
 - 3. kontrole mliječnosti;
 - 4. savjetovanje poduzeća u pitanjima mljekarstva i stalno daljnje obrazovanje novih mljekara;
 - 5. oglašavanje radi povećanja potrošnje mlijeka i mliječnih proizvoda;
 - 6. ispunjivanje zadataka u skladu sa Zakonom o mlijeku i mastima.
- (16) U članku 22. stavku 2.a Zakona o mlijeku i mastima predviđeno je da se, odstupajući od stavka 2., sredstva dobivena u skladu sa stavkom 1. mogu upotrijebiti i u sljedeće svrhe:
 - 1. smanjenje strukturno uvjetovanih povećanih troškova prikupljanja pri dostavi mlijeka i vrhnja od proizvođača do mljekare,
 - 2. smanjenje povećanih troškova prijevoza mlijeka među mljekarama ako je isporuka potrebna radi osiguranja opskrbe mlijekom za piće na prodajnom području mljekara kojima se vrši isporuka; i
 - 3. poticanje kakvoće pri centraliziranoj prodaji mliječnih proizvoda.

- (17) U članku 22. stavku 4. predviđeno je da se doprinosi i naknade koje mljekare ili udruženja mljekara plaćaju mljekarskim institucijama u svrhe navedene u stavku 2. dijelom ili u cijelosti podmiruju sredstvima od pristojbe za mlijeko.
- (18) Njemačka je objasnila da je u slučaju financiranja VDM-a u okviru članka 22. stavka 2. točke 6. MFG-a riječ o obavljanju dužnosti javne službe (*Leistungsverwaltung*) (tj. nije riječ o ostvarivanju prerogativa javne vlasti (*Eingriffsverwaltung*), kojim se ograničuju prava predmetnih osoba, nego o pozitivnom stjecanju prava na davanja). Materijalno-pravni temelj nije potreban jer to područje nije obuhvaćeno zakonskim pridržajem iz članka 20. stavka 3. njemačkog Ustava. Ovdje su dovoljni ovlaštenje u predmetnom planu proračuna saveznih pokrajina i odgovarajuća dodjela na temelju upravnog akta.
- (19) U pojedinačnim savezним pokrajinama za osiguranje sredstava mjerodavni su bili zakoni o proračunu svake savezne pokrajine.
- (20) Pravni temelj za naplatu pristojbe za mlijeko u predmetnim savezним pokrajinama čine sljedeće uredbe:
- (21) Baden-Württemberg: Uredba Ministarstva za hranu i poljoprivredu o naplati mljekarskih pristojbi (njem. *Verordnung des Ministeriums für Ernährung und Ländlichen Raum über die Erhebung von milchwirtschaftlichen Umlagen*) od 18. svibnja 2004. (SL str. 350.), izmijenjena Uredbom od 24. siječnja 2006. (SL str. 40.).
- (22) Bavarska: Uredba o pristojbi za mlijeko (njem. *Verordnung über eine Umlage für Milch – BayMilchUmlV*) od 17. listopada 2007.
- (23) Hessen: Uredba o naplati pristojbe radi poticanja mliječne industrije (njem. *Verordnung über die Erhebung einer Umlage zur Förderung der Milchwirtschaft*) od 1. prosinca 1981.
- (24) Donja Saska: Uredba o naplati pristojbe u području mljekarstva (njem. *Verordnung über die Erhebung einer Umlage auf dem Gebiet der Milchwirtschaft*) od 26. studenoga 2004. (SL Donje Saske br. 36/2004, str. 519.), posljednji put izmijenjena Uredbom o izmjeni Uredbe o naplati pristojbe u području mljekarstva od 22. prosinca 2005. (SL Donje Saske br. 31/2005 str. 475.).
- (25) Sjeverna Rajna-Vestfalija: Uredba o pristojbi radi poticanja mliječne industrije (njem. *Verordnung über Umlagen zur Förderung der Milchwirtschaft*) od 30. studenoga 1965.
- (26) Porajnje-Falačka: Uredba savezne pokrajine o naplati pristojbe u području mljekarstva (njem. *LVO über die Erhebung einer Umlage auf dem Gebiete der Milchwirtschaft*) od 15. listopada 2002., posljednji put izmijenjena 1. uredbom o izmjeni Uredbe savezne pokrajine o naplati pristojbe u području mljekarstva od 4. srpnja 2009.
- (27) Saarland: Uredba o naplati pristojbe u području mljekarstva (njem. *Verordnung über die Erhebung einer Umlage auf dem Gebiet der Milchwirtschaft*) od 9. prosinca 1982.
- (28) Tiringija: Tiringijska uredba o naplati pristojbe radi poticanja mliječne industrije (njem. *Thüringer Verordnung über die Erhebung einer Umlage zur Förderung der Milchwirtschaft*) od 29. prosinca 1999.
- (29) Baden-Württemberg, Bavarska, Hessen, Donja Saska, Sjeverna Rajna-Vestfalija, Porajnje-Falačka, Saarland i Tiringija dodjeljuju financijsku potporu za predmetne mjere koje je poduzeo VDM. Ukupno uložena proračunska sredstva (u svim savezним pokrajinama) između 2001. i 2011. iznosila su otprilike 4 milijuna EUR.
- (30) Njemačka je nadalje objasnila da su u savezним pokrajinama koje ne naplaćuju pristojbu za mlijeko savezi Milcherzeugervereinigung in Schleswig-Holstein e.V., Arbeitsgemeinschaft Milch e.V. u pokrajini Mecklenburg-Vorpommern, Landeskontrollverband Berlin-Brandenburg e.V., Interessengemeinschaft der Erzeugerzusammenschlüsse in Sachsen e.V. i mljekare koje djeluju u saveznoj pokrajini Saska-Anhalt preko Pokrajinskog udruženja mljekara u Donjoj Saskoj dobrovoljno izvršavali plaćanja VDM-u. Plaćanja se utvrđuju na temelju količine mlijeka proizvedene u predmetnoj saveznoj pokrajini, uzimajući u obzir financijske mogućnosti tih organizacija.
- (31) Osim toga, Baden-Württemberg je istaknuo da je naplata pristojbe za mlijeko u Baden-Württembergu obustavljena 31. prosinca 2012. Mljekarska industrija u Baden-Württembergu je 2013. i 2014. pridonijela financiranju VDM-a preko saveza Milchwirtschaftlicher Verein Baden-Württemberg e.V. (doprinosima članova).

- (32) Njemačka navodi da zadaće VDM-a posebno uključuju sljedeće:
- provedbu i promicanje interesa mliječne industrije,
 - sveobuhvatno prethodno savjetovanje o svim mljekarskim pitanjima na nacionalnoj i međunarodnoj razini,
 - zastupanje interesa u zakonodavnom postupku pred ministarstvima, parlamentarnim tijelima, odborima i radnim skupinama nacionalnih i međunarodnih tehničkih saveza i organizacija,
 - organizacija događanja o aktualnim promjenama i kretanjima.
- (33) Njemačka navodi da je VDM član Međunarodne mljekarske federacije (IDF) i u toj organizaciji predstavlja Njemački nacionalni odbor. Točnije, VDM je odgovoran za cjelokupnu koordinaciju njemačkog sudjelovanja u radu IDF-a. VDM imenuje stručnjake u tijela IDF-a po nalogu saveza članova i njemačke vlade te iznosi stajalište u pogledu međunarodnih upita Njemačkom nacionalnom odboru. Ondje zastupa interese cjelokupnog sektora mlijeka i mliječnih proizvoda u dogovoru sa svojim članovima i u uskoj suradnji s njemačkom vladom i predstavnicima saveznih pokrajina.
- (34) Nadalje, VDM kao predstavnik cijelog sektora nadzire normizaciju i standardizaciju na nacionalnoj i međunarodnoj razini u suradnji s nadležnim organizacijama za normizaciju, kao što su npr. ISO, IDF, CEN i DIN. Osim toga, VDM savjetuje njemačku vladu i IDF o *Codexu Alimentariusu*. Stajalištima, naputcima i smjernicama VDM bitno pridonosi međusobnom razumijevanju mliječne industrije i nadležnih tijela u pogledu ocjene okolišnih i sigurnosnih parametara. Naposljetku, VDM izrađuje materijale za osposobljavanje za sektor i prati cjelokupnu tehničku normizaciju. Tehničke norme neophodne su u području mljekarstva. Njima se postiže proizvodnja sigurne i kvalitetne hrane.
- (35) VDM izgrađuje i mrežu saveza članova, predstavnika države, saveznih pokrajina i znanstvenika. Sve se dionike savjetuje o smjeru nacionalnih i međunarodnih propisa o hrani, u području znanosti i analize mlijeka, u području prehrane, ali i o pitanjima zaštite okoliša, klime i zaštite životinja. U tom pogledu VDM potiče suradnju unutar čitavog sektora. Ciljevi saveza uključivali su i potporu mljekarskoj znanosti te poticanje tehničkog napretka u području mljekarstva.
- (36) Članovi VDM-a nisu poduzetnici koji se bave proizvodnjom, preradom ili trgovinom mlijeka, nego samo savezi i znanstvene institucije. Prema web-mjestu VDM-a članovi su npr. *Milchindustrie-Verband e.V.*, **Deutscher Bauernverband e.V.**, **Bundesverband der Privaten Milchwirtschaft e.V.**, **ZV Deutscher Milchwirtschaftler e.V.**, **Bundesverband Molkereiprodukte** i **Arbeitsgemeinschaft Deutscher Rinderzüchter e.V.** ⁽⁴⁾.
- (37) Njemačka smatra da u slučaju financijske potpore VDM-u nije riječ o državnim potporama jer VDM nije poduzetnik, tj. gospodarski subjekt. VDM ne obavlja gospodarsku djelatnost. VDM je udruženje dionika vrijednosnog lanca u mljekarstvu u Njemačkoj na svim razinama koje samo ne obavlja gospodarsku djelatnost. U skladu s njemačkim Zakonom o porezu na dobit (njem. *Körperschaftsteuerrecht*) VDM se smatra strukovnom organizacijom te tako ima pravo na određene porezne povlastice koje ne mogu imati društva koja obavljaju gospodarsku djelatnost.
- (38) Njemačka navodi da u skladu s člankom 183. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 ⁽⁵⁾, ne dovodeći u pitanje primjenu članaka 87., 88. i 89. (sada: članaka 107., 108. i 109.) Ugovora kako je predviđeno člankom 180. ove Uredbe, država članica može za svoje proizvođače mlijeka uvesti promocijsku pristojbu za količine mlijeka ili ekvivalenta mlijeka koje su stavljene na tržište, kako bi financirala mjere za promicanje potrošnje u Zajednici, proširenje tržišta mlijeka i mliječnih proizvoda i poboljšanje kvalitete.
- (39) U svojem je očitovanju od 20. rujna 2013. Njemačka navela da se u praksi odlučivanja savezi (kao VDM) i udruženja samo u iznimnim slučajevima smatraju poduzetnicima u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, i to ako i sami obavljaju gospodarsku djelatnost (npr. davanje zemljišta u zakup, prodaja televizijskih prava) ⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ <http://www.idf-germany.com/der-verband/mitglieder-und-foerderer/>

⁽⁵⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1234/2007 od 22. listopada 2007. o uspostavljanju zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta i o posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode (Uredba o jedinstvenom ZOT-u) (SL L 299, 16.11.2007., str. 1.).

⁽⁶⁾ Presuda Suda od 26.1.2005., Piau/Komisija, T-193/02, ECLI:EU:T:2005:22, t. 69.; Komisija, Odluka od 26. travnja 2006., N277/2003 – Prijenos prava vlasništva nad zaštićenim prirodnim područjima. ⁽⁶⁾

- (40) Područja djelovanja uključuju i zastupanje mliječne industrije na nacionalnoj i međunarodnoj razini (npr. u pogledu *Codex Alimentarius* i u Odboru DIN-a). U predmetna tijela VDM donosi prikupljeno i pripremljeno stručno znanje neovisnih vanjskih znanstvenika i stručnjaka. Djeluje kao stručnjak i savjetnik saveznih i pokrajinskih ministarstava.
- (41) Pojedinačni poduzetnici ne mogu ostvariti koristi od tih djelatnosti. Naprotiv, one odgovaraju uobičajenim (neprofitnim) zadaćama saveza. Pogrešno bi bilo smatrati da je VDM lobist mliječne industrije čija se usluga može „kupiti” na tržištu. Isto tako, njegovi se članovi ne mogu obratiti drugom „pružatelju usluga” za usluge koje pruža VDM. Prema tome, ne postoji tržišno natjecanje. VDM stoga ne obavlja gospodarsku djelatnost na tržištu.
- (42) Nadalje, Njemačka je navela i da mljekare nisu ostvarile korist od usluga koje je pružao VDM. Točnije, VDM ne nudi „ciljane savjetodavne usluge” mljekarskim poduzetnicima. Naprotiv, djelatnost VDM-a općenite je prirode. VDM obavješćuje sve zainteresirane strane, a time konačno i javnost, o smjeru nacionalnih i međunarodnih propisa o hrani, u području znanosti i analize mlijeka, u području prehrane, ali i o pitanjima zaštite okoliša, klime i zaštite životinja. Pritom se za potrebe širenja informacija prije svega služi općenito dostupnim publikacijama (na internetu) te organiziranjem konferencija. Time savez izvršava zadaću „multiplikatora” koja je uobičajena za djelatnosti saveza i nužna za stavljanje informacija na raspolaganje javnosti.
- (43) Taj „otvoreni”, opći oblik „savjetovanja” nije tržišna usluga koju prima mliječna industrija. Ne može se usporediti s „ciljanim” savjetovanjem kakvo nude npr. društva za poslovno savjetovanje. Moguće pogodnosti za mljekarske poduzetnike koje oni dobivaju na temelju tih informacija nisu relevantne u pogledu pravila o državnim potporama. Osim toga, nisu poznate nikakve odluke Komisije ili sudova EU-a u kojima je zastupljeno takvo široko razumijevanje državnih potpora.
- (44) Isključena je i neizravna potpora. Time bi se pretpostavilo da su sredstva pružena trećoj osobi usmjerena upravo na stavljanje neposrednog korisnika potpore u povoljniji položaj ili da je to stavljanje u povoljniji položaj poduzetnika ili proizvodnje svojstveno mjeri. To ovdje nije slučaj. Moguće posljedice prednosti na temelju mjere, kao što su opće informacije o kretanjima nacionalnih i međunarodnih propisa o hrani, u području znanosti i analize mlijeka, u području prehrane, ali i o pitanjima zaštite okoliša, klime i zaštite životinja, nisu specifične i na njima se ne može temeljiti državna potpora. Osim toga, njima se kao općim mjerama nije narušilo tržišno natjecanje.
- (45) U ovom predmetu nema naznaka kojima bi se opravdala pretpostavka da je planirano ili izvršeno stavljanje poduzetnika u povoljniji položaj kojim bi se narušilo tržišno natjecanje. Naprotiv, svrha je doprinosa VDM-u bila omogućiti mu izvršenje prethodno opisanih, gospodarskih zadaća.

Razlozi za Komisijino pokretanje postupka u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a

- (46) U Odluci o pokretanju postupka Komisija je utvrdila da je VDM pružatelj usluga, s obzirom na to da zastupa njemački sektor mlijeka i mliječnih proizvoda na različitim razinama i da, osim toga, pruža ciljane savjetodavne usluge u pogledu proizvodnje mlijeka. Krajnji su korisnici tih usluga cjelokupni sektor mlijeka i mliječnih proizvoda u Njemačkoj, a posebno mljekare koje su poduzetnici. Osim toga se pokazalo da su ispunjeni svi uvjeti za postojanje državne potpore.

Očitovanje VDM-a

- (47) VDM je u pogledu sredstava koja su mu dodijeljena u dopisu od 6. veljače 2014. dostavio sljedeće očitovanje:
- (48) Sredstva koja je VDM dobio iz pristojbe za mlijeko ne mogu se smatrati državnim potporama VDM-u. VDM nije poduzetnik u smislu članka 107. UFEU-a te u svakom slučaju djelatnosti VDM-a koje se financiraju iz sredstava od pristojbe za mlijeko ne predstavljaju poduzetničku djelatnost, tj. gospodarsku djelatnost koja se sastoji od ponude robe ili usluga na tržištu. To znači da se u svakom slučaju VDM s obzirom na te djelatnosti financirane iz pristojbe za mlijeko ne može smatrati poduzetnikom jer je svojstvo poduzetnika u pojedinom slučaju potrebno funkcionalno odrediti s obzirom na određenu djelatnost.

- (49) VDM ne nudi usluge na tržištu. Naprotiv, djelatnost VDM-a uobičajena je za saveze. Kao krovni savez VDM okuplja i predstavlja sektor mlijeka i mliječnih proizvoda u Njemačkoj. Pritom bi bilo pogrešno tu djelatnost koja se temelji na članskoj strukturi VDM-a smatrati „uslugom” koja se pruža članovima. Na temelju svoje članske strukture VDM, naprotiv, izvršava zadaće demokratski legitimnog stvaranja mišljenja sektora mlijeka i mliječnih proizvoda u područjima kao što su npr. zakonodavstvo i normizacija. U taj su proces uključeni i predstavnici države, saveznih pokrajina i znanosti od kojih neki u savezu (VDM) imaju savjetodavnu ulogu, a neki imaju pravo glasa. Ta uobičajena djelatnost saveza koja se odnosi na stvaranje mišljenja i zastupanje članova ne predstavlja ponudu usluge „na tržištu”.
- (50) Čak i ako se bolje promotre pojedinačna područja koja su detaljnije navedena u nastavku, a u kojima VDM obavlja svoju djelatnost saveza, vidljivo je da u slučaju tih područja djelatnosti koja su se financirala iz pristojbe za mlijeko nije riječ o „gospodarskoj djelatnosti” na tržištu.
- (51) Znatan dio djelatnosti VDM-a odnosi se na „sveobuhvatno savjetovanje o svim mljekarskim pitanjima na nacionalnoj i međunarodnoj razini”. Tim je područjima dodijeljeno oko 15 % sredstava koja VDM dobiva iz pristojbe za mlijeko. Međutim, u slučaju te djelatnosti nije riječ o savjetovanju poduzetnika u sektoru mljekarstva, nego o savjetovanju nacionalnih i međunarodnih zakonodavnih i regulatornih tijela, tj. prenošenju mišljenja i saznanja sektora mlijeka i mliječnih proizvoda prije donošenja zakona i drugih normi. U tim postupcima VDM ima ulogu stručnjaka i predstavnika mliječne industrije u Njemačkoj. Ni u tom slučaju VDM nije „pružatelj usluga” na tržištu. Naprotiv, djelatnost VDM-a uključuje prenošenje demokratski stvorenog mišljenja članova VDM-a u zakonodavni postupak. Zbog toga se zastupanje interesa cjelokupnog sektora mlijeka u zakonodavnom postupku pred ministarstvima, parlamentarnim tijelima, odborima i radnim skupinama nacionalnih i međunarodnih tehničkih saveza i organizacija ne može smatrati gospodarskom djelatnosti.
- (52) Čak i kad bi se ta djelatnost u svojstvu savjetnika državnih tijela na nacionalnoj i međunarodnoj razini ipak smatrala uslugom, ta državna tijela kao korisnici takvog „savjetovanja” ne bi bili poduzetnici, a time ni korisnici potpora u smislu članka 107. UFEU-a. S obzirom na tu prethodno opisanu djelatnost saveza VDM se stoga ne može smatrati poduzetnikom, a time ni odgovarajućim korisnikom potpore. Nasuprot tome, ciljane savjetodavne usluge u obliku selektivnog savjetovanja poduzetnika u sektoru mljekarstva ne financiraju se iz sredstava od pristojbe za mlijeko koja savezne pokrajine stavljaju na raspolaganje VDM-u.
- (53) Nadalje, VDM je kao predstavnik cijelog sektora uključen u normizaciju i standardizaciju na nacionalnoj i međunarodnoj razini u suradnji s nadležnim organizacijama za normizaciju, kao što su npr. ISO, IDF, CEN i DIN. Osim toga, VDM savjetuje njemačku vladu o *Codex Alimentariusu*. Tako VDM kao savjetnik njemačke vlade sudjeluje na sjednicama sljedećih odbora CODEX-a:
- CCMMP – *Milk and Milk Products* (konkretno, od 2001. do 2011. revidirane su sve norme CCMMP-a u pogledu mliječnih proizvoda),
 - CCFH – *Food Hygiene*,
 - CCCF – *Contaminants in Foods*,
 - CCFA – *Food Additives*,
 - CCFICS – *Food Import Certificates*,
 - CCFL – *Food Labelling*,
 - CCGP – *General Principles*,
 - CCMAS – *Methods of Analysis and Sampling*,
 - CCNFSDU – *Nutrition and Foods for Special Dietary Uses*, i
 - CCRVDF – *Residues Veterinary Drugs in Food*.

- (54) Tom području normizacije i standardizacije na nacionalnoj i međunarodnoj razini dodjeljuje se oko 45 % sredstava koja VDM dobiva iz pristojbe za mlijeko. Ni to se područje normizacije i standardizacije ne može smatrati gospodarskom djelatnosti. VDM ne pruža nikakve usluge na tržištu, nego kao krovni savez zastupa cjelokupni sektor mlijeka i mliječnih proizvoda u izvršavanju zadaća koje su od općeg interesa. Općenito je poznato da je u slučaju normizacije i standardizacije prema ISO-u, IDF-u, CEN-u i DIN-u te *Codexu Alimentariusu* riječ o djelatnosti koja je u interesu javnosti, a ne o selektivnoj mjeri potpore.
- (55) Tako je u skladu sa statutom zavoda DIN e.V. „zadaća (svrha) DIN-a ... u korist javnosti i poštujući javni interes u uređenim i transparentnim postupcima poticati, organizirati, voditi i modernizirati normizaciju i standardizaciju. Rezultati njegova rada služe razvoju inovacija, sigurnosti i razumijevanja u gospodarstvu, znanosti, upravi i javnosti te osiguranju kvalitete i racionalizaciji, kao i zaštiti rada, okoliša i potrošača.”
- (56) Isto vrijedi i za *Codex Alimentarius*, čija je zadaća npr. na web-mjestu *Codexa Alimentarius*a opisana na sljedeći način:
- „*The Codex Alimentarius Commission, established by FAO and WHO in 1963 develops harmonised international food standards, guidelines and codes of practice to protect the health of the consumers and ensure fair practices in the food trade.*”
[„Komisija *Codexa Alimentarius*a koju su osnovali FAO i WHO 1963. razvija usklađene međunarodne standarde, smjernice i pravila postupanja u pogledu hrane kako bi se zaštitilo zdravlje potrošača i osigurale poštene prakse u trgovini hranom.”]
- (57) Osim toga, *Codex Alimentarius* predstavlja važan temelj ne samo općenito za propise o hrani, tj. zakonske i upravne propise u pogledu hrane, nego konkretno i za sigurnost hrane na razini Zajednice ili pojedinih država članica. Upravo bi ga sa stajališta sigurnosti hrane i zaštite potrošača zakonodavna tijela pri izradi ili prilagodbi propisa o hrani trebala uzeti u obzir kao najvažniju normu propisa o hrani ⁽⁷⁾.
- (58) Ni u tom pogledu ne postoji gospodarska djelatnost VDM-a u smislu ponude usluga na tržištu. To je slučaj i zbog toga što za takve djelatnosti normizacije i standardizacije koje se obavljaju u općem interesu, a posebno i u interesu potrošača, nedostaje tržište ⁽⁸⁾.
- (59) Nadalje, djelatnost VDM-a uključuje i općenito obavješćivanje o mlijeku i mljekarstvu te širenje znanstvenih saznanja i novih metoda iz tog područja u razumljivom obliku. VDM pritom izdaje odgovarajuća stajališta, naputke i smjernice kako bi time sve zainteresirane krugove, uključujući potrošače, na razumljiv način obavijestio o pitanjima kao što su npr. najbolje raspoložive tehnike u zaštiti okoliša, dobra poljoprivredna praksa, potrošnja vode, emisije CO₂ i zaštita životinja na mljekarskim farmama ili u sustavima hranjenja u proizvodnji mlijeka. Tom se području dodjeljuje oko 35 % sredstava koja VDM dobiva iz pristojbe za mlijeko.
- (60) Ni ta djelatnost ne predstavlja gospodarsku djelatnost jer nije riječ o pružanju posebnih usluga u natjecanju s drugim ponuditeljima. Budući da nisu pružene nikakve posebne djelatnosti u korist poduzetnika iz sektora mlijeka i mliječnih proizvoda, nego su, naprotiv, sve zainteresirane treće osobe, tj. javnost, obaviještene o pitanjima iz područja mlijeka i mljekarstva, riječ je o ponudi koju je VDM pružio bez naknade te koju ni treća osoba ne bi mogla pružiti uz naknadu. U pojedinačnim se slučajevima za određene publikacije samo traže niske nominalne naknade.
- (61) Nadalje, VDM podupire znanstvenike u državnim visokim školama, a posebno mlade znanstvenike, tako što im na zahtjev nadoknađuje dio troškova putovanja na mljekarske znanstvene skupove. Budući da je ovdje riječ o potpori fizičkim osobama u negospodarskom području, ni u tom pogledu nisu ispunjeni uvjeti za državnu potporu.

⁽⁷⁾ U tom pogledu VDM upućuje na članak 5. stavak 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

⁽⁸⁾ VDM u tom pogledu upućuje na negospodarsku prirodu određivanja i izrade normi iz presude Suda od 12.12.2006., SELEX/Komisija, ECLI:EU:T:2006:387.

- (62) Osim toga, dva su zaposlenika VDM-a održala predavanja na Veleučilištu u Hannoveru, što je djelatnost koja se isto tako ne može smatrati gospodarskom djelatnosti. Ukupno je tom području (potpora mladim znanstvenicima i predavanja zaposlenika VDM-a) prosječno dodijeljeno oko 5 % sredstava koje VDM dobiva iz pristojbe za mlijeko.
- (63) Ako su troškovi djelatnosti VDM-a u IDF-u i njegova funkcija kao Njemačkog nacionalnog odbora u IDF-u financirani iz sredstava od pristojbe za mlijeko, npr. izdavanje mišljenja u pogledu međunarodnih upita, ta je djelatnost dio uloge savjetnika VDM-a u javnim institucijama ili rada u području normizacije ili pružanja općih informacija. Uostalom, samo sudjelovanje predstavnika VDM-a na sjednicama IDF-a uobičajena je djelatnost saveza i stoga nije nikakva gospodarska djelatnost. Rad IDF-a ovdje je usmjeren na suradnju u pogledu međunarodne normizacije (*Codex Alimentarius*, ISO, CEN) i pružanja općih, generičkih informacija.
- (64) Osim toga, ne postoje nikakve potpore poduzetnicima u sektoru mljekarstva. Ako su državna tijela koristila savjetodavne usluge VDM-a prije ili u okviru zakonodavnog postupka ili drugih postupaka donošenja normi te ako su u pogledu toga, kako bi osigurala njegovu neovisnost, uredila financiranje VDM-a putem obveznog doprinosa, tada tu nije riječ o državnoj potpori poduzetnicima koji obveznim doprinosom moraju financirati pribavljanje informacija državnim tijelima.
- (65) To vrijedi i za područje normizacije koja je u općem interesu i potpore sveučilišnim znanstvenicima, a posebno mladim znanstvenicima. Konačno, i u slučaju pružanja informacija nedostaje specifično stavljanje poduzetnika u sektoru mljekarstva u povoljniji položaj. Ono, s jedne strane, služi općenitom pojašnjenju mljekarskih pitanja i, s druge strane, prenošenju znanja o važećim pravnim uvjetima, normama, standardima te trenutačnom stanju tehnike kako bi se u interesu javnosti osiguralo poštovanje visokih standarda u pogledu kvalitete i zaštite okoliša. Osim toga, ako poduzetnici iz sektora mljekarstva i ostvaruju koristi od mjera VDM-a, riječ je o nemjerljivim posrednim posljedičnim prednostima koje ne bi bile dostatne da te mjere koje su poduzete s drugim ciljem pretvore u državne potpore. Osim toga, kad bi se pretpostavila potpora „mliječnoj industriji”, ovdje se ne bi moglo govoriti ni o povratu državne potpore jer se ni u najmanjoj mjeri ne bi moglo istražiti koji su poduzetnici ostvarili koliko korist od mjera, niti bi pozitivni učinci u bilo kojem slučaju bili ograničeni na poduzetnike u njemačkom sektoru mljekarstva, nego bi oni koristili i stranim poduzetnicima koji posluju u Njemačkoj, odnosno djelatnosti bi, kao na primjer djelatnost koja se odnosi na međunarodnu normizaciju i *Codex Alimentarius*, ionako imale učinak na međunarodnoj razini.
- (66) Kad bi se suprotno prethodnim obrazloženjima upotreba sredstava od pristojbe za mlijeko, koja se VDM-u dodjeljuju u okviru mjera BW 6, BY 9, HE 5, NI 10, NW 9, RP 8, SL 6 i TH 6 iz pristojbe za mlijeko, smatrala državnim potporom, tada bi ona u svakom slučaju bila spojiva s primjenjivim propisima sekundarnog prava.
- (67) Kad bi se suprotno ovdje iznesenom stajalištu savjetovanje VDM-a smatralo državnim potporama poduzetnicima u sektoru mljekarstva, to bi bila dopuštena tehnička pomoć u smislu stavka 14. Smjernica Zajednice za državne potpore u poljoprivrednom sektoru 2000. – 2006. ⁽⁹⁾ (dalje u tekstu: „Smjernice Zajednice 2000. – 2006.”), odnosno odjeljka IV.K Smjernica Zajednice za državne potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva 2007. – 2013. ⁽¹⁰⁾ (dalje u tekstu: „Smjernice 2007. – 2013.”).
- (68) Nadalje, VDM je u pogledu razdoblja 2001. – 2006. naveo da su se mjere isključivo odnosile na mlijeko kao proizvod iz Priloga I. Predmet je mjera širenje znanstvenih saznanja, posebno u pogledu trenutačnog stanja tehnike i najbolje prakse, na kojem se temelje norme i standardi u čijoj je izradi VDM sudjelovao, odnosno o kojima je savjetovao ili koje je potrebno uključiti u zakonodavne inicijative. Mjere VDM-a u tom području odnose se stoga redovito na nove metode u smislu članka 14. stavka 1. Smjernica Zajednice 2000. – 2006. Stoga je i djelatnost VDM-a u području normizacije i standardizacije, potrebno pripisati tehničkoj pomoći kao utvrđivanje i širenje znanstvenih saznanja.
- (69) Neovisno o tome, širenje znanstvenih saznanja i generičkih činjeničnih podataka (u smislu odjeljka IV.K Smjernica 2007. – 2013.) i uz vremensko ograničenje Smjernica Zajednice mora se smatrati dopuštenim tako da se ono, na primjer, obuhvati pojmom savjetodavnih usluga ili osposobljavanja i daljnjeg obrazovanja ⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ SL C 28, 1.2.2000., str. 2.

⁽¹⁰⁾ SL C 319, 27.12.2006., str. 1.

⁽¹¹⁾ VDM u pogledu distribucije izvješća i statističkih podataka upućuje na Odluku Komisije od 27.7.2006., državna potpora N 425/09, t. 9. (na kraju).

- (70) Pri drugom tumačenju Smjernica uostalom proizlazi i proturječenje s mjerama oglašavanja koja znatno jače utječu na funkcioniranje tržišta. One su i prije 2007. bile dopuštene na temelju Smjernica Zajednice za oglašavanje proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru o EZ-u i nekih proizvoda koji nisu navedeni u Prilogu I. (2001/C-252/03) („Smjernice za oglašavanje”). Kao proizvod kojeg redovito ima previše na tržištu mlijeko ispunjuje pozitivne kriterije potrebne za oglašavanje.
- (71) To znači da bi države članice u sektoru mlijeka smjele državnim potporama bez daljnjih ograničenja u 100-postotnom iznosu poticati generičko oglašavanje mlijeka, tj. oglašavanje koje je neutralno s obzirom na podrijetlo proizvoda i poduzetnika. Države članice to su iskoristile u velikoj mjeri.⁽¹²⁾ Ako je stoga u razdoblju od 2001. do 2006. generičko oglašavanje mlijeka i mliječnih proizvoda bilo dopušteno bez ograničenja, nema razloga da se na generičke činjenične podatke, odnosno širenje znanstvenih saznanja o mlijeku i mliječnim proizvodima koji očito slabije utječu na funkcioniranje tržišta primjenjuju stroži zahtjevi u pogledu državnih potpora.
- (72) Ni cilj materijalnog prava o državnim potporama ni volja Komisije pri izradi Smjernica Zajednice nisu mogli biti takvi da se marketinška kampanja s porukom „Pijte više mlijeka!” koja je financirana državnim sredstvima smatra dopuštenom potporom oglašavanju, a da se istodobno kampanja u okviru koje se potrošačima daju činjenični podatci o hranjivoj vrijednosti i značenju mlijeka u prehrani djece smatra nedopuštenom potporom.
- (73) Ispunjeni su i ostali uvjeti iz članka 14. Smjernica Zajednice 2000. – 2006. Budući da su mjere općenite mjere koje se ne odnose na pojedinog poduzetnika, one nisu automatski ograničene na određene skupine (članak 14. stavak 2.). Točna financijska podjela mjera s obzirom na pojedine poduzetnike, kako je navedeno, nije moguća zbog nepostojanja izravne veze s određenim poduzetnikom. Na temelju razmjerno malih sredstava dodijeljenih tom području i velikog broja poduzetnika u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda pragovi navedeni u članku 14. stavku 3. nisu ni približno dosegnuti.
- (74) U pogledu razdoblja od 2007. VDM je naveo da je odgovarajuće mjere VDM-a potrebno smatrati širenjem znanstvenih saznanja u općenito razumljivom obliku i generičkim činjeničnim podacima u smislu odjeljka IV.K Smjernica 2007. – 2013. u vezi s člankom 14. Uredbe 1857/2006. U ovom se slučaju ne može primijeniti ograničenje na MSP-ove jer u slučaju generičkih činjeničnih podataka koji se ne odnose na određenog poduzetnika već se temelje na neutralnosti u pogledu poduzetnika ne može postojati ograničenje na male i srednje poduzetnike. Osim toga, i ovdje je potrebno uzeti u obzir činjenicu da se Smjernice ne smiju primjenjivati na način koji je sam po sebi proturječan. Tako ni ovdje nije mogla postojati namjera da se generičko oglašavanje mlijeka i mliječnih proizvoda (koji su poljoprivredni proizvodi) dopusti uz 100-postotne poticaje (usp. t. 157. Smjernica 2007. – 2013.), dok bi se na generičke činjenične podatke, odnosno širenje znanstvenih saznanja o mlijeku i mliječnim proizvodima koji očito slabije utječu na funkcioniranje tržišta trebali primijeniti stroži zahtjevi. U suprotnom bi se države članice gotovo poticalo da rade na tome da se generički činjenični podatci ili širenje znanstvenih saznanja poveže s pozivom na kupnju kako bi bilo nedvojbeno da je to dopuštena mjera oglašavanja.
- (75) U pogledu navedenih argumenata VDM je zatražio od Komisije da ponovno razmotri svoje dotadašnje pretpostavke o VDM-ovu svojstvu poduzetnika i dopuštenosti njegove djelatnosti s obzirom na pravila o državnim potporama. Osim toga, zbog složenosti postupka VDM je zadržao pravo na dostavljanje dodatnih očitovanja tijekom postupka.

Stajališta ostalih zainteresiranih strana

- (76) Komisija je od 6. do 10. veljače 2014. primila ukupno šest dopisa zainteresiranih strana koje su iznijele svoje stajalište u pogledu predmetnih mjera koje je poduzeo VDM.
- (77) Pokrajinsko udruženje bavarskih mljekara (njem. *Landesvereinigung der Bayerischen Milchwirtschaft e.V.*) (dopis od 7. veljače 2014.) navelo je da se međunarodna razmjena iskustava koju organizira VDM u pogledu preventivne zaštite potrošača novim saznanjima iz drugih zemalja potiče i jako cijeni. Pritom se pojedina poduzeća ne stavljaju u povoljniji položaj.
- (78) U svojem stajalištu od 6. veljače 2014. Pokrajinsko udruženje mljekara iz Tiringije (njem. *Landesvereinigung Thüringer Milch e.V.*) pozvalo se na stajalište VDM-a i podržalo ga.

⁽¹²⁾ VDM u pogledu Njemačke upućuje, na primjer, na državnu potporu N 571/2002 – Zakon o Fondu za poticanje prodaje poljoprivrednih proizvoda (njem. *Absatzfondsgesetz*).

- (79) U svojem stajalištu od 6. veljače 2014. tijelo za ispitivanje mlijeka Milchprüfing Baden- Württemberg e.V. navelo je da VDM pripada institucijama koje su u Baden-Württembergu dobile sredstva od pristojbe. Sve institucije navedene u stajalištu poduzele su mjere u smislu mliječne industrije iz članka 22. Zakona o mlijeku i mastima. Raspodjela sredstava od pristojbe bila je ograničena na mjeru koja je bila potrebna za izvršenje mjera.
- (80) Mljekarska zajednica Milchwirtschaftliche Arbeitsgemeinschaft Rheinland-Pfalz e.V. u svojem je stajalištu od 10. veljače 2014. iznijela iste argumente koje je Njemačka već navela u svojem stajalištu od 20. rujna 2013.
- (81) Savez mljekara iz Baden-Württemberg-a (njem. *Milchwirtschaftlicher Verein Baden-Württemberg e.V.*) u svojem je stajalištu od 6. veljače 2014. prihvatio obrazloženja tijela za ispitivanje mlijeka Milchprüfing Baden-Württemberg e.V. (vidjeti uvodnu izjavu 79.).
- (82) Pokrajinsko udruženje mljekara iz Donje Saske (njem. *Landesvereinigung der Milchwirtschaft Niedersachsen e. V. – LVN*) u svojem dopisu od 7. veljače 2014. nije izravno iznijelo stajalište o sredstvima dodijeljenima VDM-u, ali je u načelu zanimalo postojanje potpore za sve podmjere na temelju MFG-a.
- (83) Točnije, LVN je tvrdio da se mjerama financiranim sredstvima od pristojbe za mlijeko ne opterećuje državni proračun, da država nema ovlaštenje raspolagati sredstvima od pristojbe za mlijeko te da nema kontrolu nad iznosom pristojbe ni nad sadržajem mjera. Stoga se predmetna dodijeljena sredstva ne mogu pripisati državi. Nadalje, država nema kontrolu nad iznosom dodijeljenih sredstava niti ima veze s organizacijom LVN-a.
- (84) Isto je tako navedeno da LVN ne nadziru državna tijela, nego Poljoprivredna komora u Hannoveru (njem. *Landwirtschaftskammer Hannover*), samoupravni subjekt javnog prava koji nije tijelo neposredne državne uprave.
- (85) U dodatnom stajalištu od 8. srpnja 2014. LVN je, među ostalim, uputio na odluku Komisije u predmetu Val'Hor ⁽¹³⁾. U njoj je Komisija priznala da se ni na temelju ovlasti države da prizna sektorsku organizaciju ni na temelju regulatorne potpore pri naplati sektorskih „doprinosa” (u tadašnjem predmetu na temelju mogućnosti proglašavanja univerzalne primjenjivosti) ne može zaključiti da se mjere koje je poduzela sektorska organizacija mogu pripisati državi. O okolnostima pojedinog slučaja i ukupnoj ocjeni koju je potrebno provesti na toj osnovi ovisi dovodi li sudjelovanje države u parafiskalnim sustavima financiranja do toga da se prednosti mogu pripisati državi kao „državna potpora”. Posebno su sljedeći aspekti razvijeni na temelju sudske prakse mjerodavni za ispitivanje postojanja državne potpore:
- Tko odlučuje o naplati i upotrebi sredstava?
 - Ako odlučuje privatna organizacija, kako je uređen utjecaj države?
 - Iz čega se financiraju dodijeljena sredstva?
 - Koja se vrsta mjera financira?
 - Od koga se naplaćuju sredstva?
 - Tko preuzima inicijativu za mjeru?
- (86) LVN je preko svojeg pravnog zastupnika istražio pravnu situaciju u drugim savezним pokrajinama i došao do rezultata da pokazatelji za postojanje državne potpore razvijeni na temelju sudske prakse nisu ispunjeni, tako da MFG ukupno ne može imati značajke potpore.
- (87) Prema tvrdnji LVN-a pokrajinska udruženja su ta koja donose mjerodavne odluke o naplati pristojbe od mljekara. U skladu s člankom 22. stavkom 1. podstavkom 1. MFG-a pristojba se može naplatiti samo u savjetovanju s pokrajinskim udruženjima. U skladu s člankom 22. stavkom 1. podstavkom 2. MFG-a povećanje pristojbe podliježe zahtjevu pokrajinskog udruženja.

⁽¹³⁾ Odluka Komisije 2014/416/EU od 9. travnja 2014. o sustavu državnih potpora SA.23257 (12/C) (bivši NN 8/10, bivši CP 157/07) koji provodi Francuska (međustrukovni sporazum sklopljen u okviru Francuskog udruženja za vrednovanje proizvoda i strukovnih sektora za hortikulturu i krajobraz – Val'Hor) (SL L 192, 1.7.2014., str. 59.).

- (88) Načini naplate i iznos pristojbe u Donjoj Saskoj i Tiringiji uređeni su Uredbom o naplati pristojbe (njem. *Umlageerhebungsverordnung* – UmlErhVO) koja je donesena „u savjetovanju” s predmetnim pokrajinskim udruženjem.
- (89) Usto, predmetno pokrajinsko udruženje usmjerava upotrebu sredstava od pristojbe kojima se odvojeno upravlja (vidjeti članak 22. stavak 3. podstavak 1. MFG-a) te se ona ponekad prikupljaju na vlastitom računu predmetnog pokrajinskog udruženja (vidjeti članak 3. stavak 1. uredbe UmlErhVO koja je na snazi u Tiringiji). Tako su pokrajinska udruženja na vlastitu stručnu odgovornost izradila prijedloge za upotrebu sredstava. U Tiringiji se to primjerice čini na temelju zahtjeva koje su pokrajinskom udruženju Landesvereinigung Thüringer Milch (LVTM) postavili njegovi članovi (vidjeti podtočku 6.3. radne smjernice pokrajine Tiringije (njem. *Thüringer Arbeitsrichtlinie*)).
- (90) Prijedloge upotrebe koje su izradila pokrajinska udruženja „utvrdilo” je (u Donjoj Saskoj u skladu s podtočkom 6.2. Smjernice o dodjeljivanju sredstava (njem. *Zuwendungsrichtlinie*), a u Tiringiji u skladu s člankom 4. tirinškog UmlErhVO-a) ili „dopustilo” odnosno „odobrilo” (u Sjevernoj Rajni-Vestfaliji i Bavarskoj) državno tijelo. Međutim, time se ne dokazuje mjerodavan državni utjecaj: mjerilo za „ispitivanje” koje provodi država samo su odredbe iz članka 22. stavka 2. MFG-a. Time se mjerodavnim programima ovlast za usmjeravanje novčanih sredstava ili utjecanje na njih prenijela na državna tijela u jednako maloj mjeri kao u predmetu *Doux Elevage* ⁽¹⁴⁾.
- (91) Činjenica je da su sredstva od pristojbe u svim saveznm pokrajinama upotrijebljena u skladu s prijedlozima za upotrebu pokrajinskih udruženja. Već se time, neovisno o konkretnom pravnom uređenju, upućuje na to da se sredstva od pristojbe ne mogu pripisati državi ⁽¹⁵⁾.
- (92) Prema tvrdnji LVN-a pojedina pokrajinska udruženja imaju status isključivo privatnog subjekta. Kao što proizlazi iz njihovih statuta pokrajinska udruženja smatraju se zastupnicima interesa svojih članova koji dolaze isključivo iz mliječne industrije (uključujući zastupnike potrošača).
- (93) U skladu s člankom 14. MFG-a pokrajinska su udruženja „dobrovoljna” udruženja gospodarskih subjekata iz mljekarskog sektora i potrošača radi zajedničkog zastupanja njihovih gospodarskih interesa.
- (94) Pokrajinska udruženja razlikuju se od udruženja optičara *Hoofdbedrijfschap Ambachte* iz predmeta *Pearle*, koje je bilo zaduženo za naplatu i upotrebu obveznog davanja za mjere oglašavanja. Iako je to udruženje optičara imalo javnopravni status, Sud je zaniijekao postojanje državne potpore jer se mjere oglašavanja nisu financirale iz sredstava koja su dana na raspolaganje državnim tijelima, nego iz davanja koja su prikupljena od poduzetnika iz sektora ⁽¹⁶⁾.
- (95) Pokrajinska udruženja kao mjerodavna tijela za naplatu i upotrebu pristojbe za mlijeko razlikuju se i od poljoprivrednih odbora u predmetu *Plans de Campagne*, koji nisu sudjelovali u utvrđivanju mjera i nisu imali nikakav diskrecijski prostor u pogledu primjene mjera ⁽¹⁷⁾.
- (96) Pokrajinska su udruženja nevladina, isključivo privatna tijela koja kao takva na vlastitu odgovornost odlučuju o pristojbi za mlijeko i njezinoj upotrebi.
- (97) Nadalje, stavljanje mliječne industrije u povoljniji položaj ne podrazumijeva opterećenje državnog proračuna jer se pristojba za mlijeko naplaćuje subjektima iz mliječne industrije i time se selektivna „prednost” nadoknađuje selektivnim opterećenjem. To znači da nema učinka prednosti i narušavanja tržišnog natjecanja jer se „prednosti” mljekara i proizvođača mlijeka nadoknađuju u potpunosti opterećenjem na temelju pristojbe.
- (98) U predmetu *Vent de Colère* Sud je potvrdio postojanje značajki državne potpore sustava davanja među ostalim zato što se opterećenja više ne nadoknađuju samo davanjima pripadnika predmetne industrijske grane (energetike), kao u skladu s ranijim pravom, nego se nakon izmjene zakona nadoknađuju davanjima svih krajnjih korisnika električne energije u zemlji ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁴⁾ Usp. presudu Suda od 30. svibnja 2013., *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, t. 38.

⁽¹⁵⁾ Usp. presudu Suda od 18. svibnja 2002., *Stardust Marine*, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, t. 52.

⁽¹⁶⁾ Presuda Suda od 15. srpnja 2004., *Pearle BV*, C-345/02, ECLI:EU:C:2004:448, t. 36.

⁽¹⁷⁾ Presuda Suda od 27. rujna 2012., *Plans de Campagne*, T-139/09, ECLI:EU:T:2012:496, t. 62.

⁽¹⁸⁾ Presuda Suda od 19. prosinca 2013., *Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, t. 11., i mišljenje nezavisnog odvjetnika Jääskinena od 11. srpnja 2013., *Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:469, i dr., t. 49.

- (99) Nadalje, LVN smatra da nema državne potpore ako je riječ o „kolektivnim mjerama” koje se poduzimaju u interesu određenog sektora i financiraju doprinosima koje su platili pripadnici sektora.
- (100) Sve su sporne mjere služile poticanju proizvoda „mlijeko”, a time i kolektivnog interesa sektora mlijeka. Dijelom su se tim mjerama štitili interesi potrošača jer se te dvije svrhe nisu mogle međusobno razdvojiti zbog postojećeg preklapanja interesa.
- (101) Uloga države ograničena je na stavljanje zakonskog mehanizma naknada na raspolaganje sektoru mlijeka na temelju MFG-a, čime se osigurava da pripadnici mliječne industrije koji po prirodi stvari imaju koristi od mjera poduzetih u korist proizvoda „mlijeko” plaćaju odgovarajući doprinos za rashode. Država tako, kao u predmetima *Pearle*, *Doux Elevages* i *Val’Hor*, služi samo kao sredstvo na temelju kojeg mehanizam naknada koji su pokrenuli privatni gospodarski subjekti postaje obvezujući i time se stvara pravedna podjela opterećenja ⁽¹⁹⁾.
- (102) Inicijativu u pogledu pristojbe pokrenula su pokrajinska udruženja, tj. privatni gospodarski subjekti. Tako se pristojba u skladu s člankom 22. MFG-a naplaćuje samo „uz savjetovanje” s pokrajinskim udruženjima. Ni sama pokrajinska udruženja nisu osnovana na temelju državnih odredaba, nego su „dobrovoljna” udruženja pripadnika mliječne industrije (članak 14. MFG-a). Detaljno je opisano stanje u saveznoj pokrajini Tiringiji u kojoj je pokrajinsko udruženje priznato tek 1999. Na molbu Saveza poljoprivrednika Tiringije (njem. *Thüringer Bauernverband*) nadležno je ministarstvo „pokrenulo nužne formalne administrativno-tehničke korake” kako bi se pristojba mogla naplaćivati od mljekara i sabirnih stanica za mlijeko. Iz toga logično proizlazi da je pristojba za mlijeko mehanizam naknada isključivo privatnih gospodarskih subjekata gdje je država samo „sredstvo” na temelju kojeg se plaćanje pristojbe čini obvezujućim ⁽²⁰⁾.
- (103) U jednom je pregledu LVN uputio na sličnosti i razlike za koje smatra da postoje između različitih sudskih predmeta s jedne strane i MFG-a s druge strane.
- (104) U predmetu *Val’Hor* (Odluka 2014/416/EU) (rezultat: nema potpore) sredstva, kao i u slučaju pristojbe za mlijeko, većinom naplaćuje i dodjeljuje sektorska organizacija koju država priznaje i koja je dobrovoljno osnovana, doprinosima pripadnika sektora financiraju se kolektivne mjere u korist sektora, zakonski predviđena mogućnost da država prizna privatnu sektorsku organizaciju sama po sebi ne opravdava pretpostavku o postojanju državne kontrole, država se ne može služiti sredstvima radi pružanja potpore određenim poduzetnicima te sektorska organizacija sama odlučuje o upotrebi sredstava.
- (105) U predmetu *Vent de Colère* (C-262/12) (rezultat: potpora), za razliku od pristojbe za mlijeko, iznos davanja jednostrano je odlučan ministarskim dekretom bez sudjelovanja privatnih subjekata, postoji državno jamstvo, sredstvima upravlja javno tijelo i postoje državni mehanizmi sankcioniranja.
- (106) U predmetu *Doux Elevage* (C-677/11) (rezultat: nema potpore) sredstva, kao i u slučaju pristojbe za mlijeko, većinom naplaćuje i dodjeljuje sektorska organizacija koju država priznaje i koja je dobrovoljno osnovana, zakonski predviđena mogućnost da država prizna privatnu sektorsku organizaciju sama po sebi ne opravdava pretpostavku o postojanju državne kontrole, sredstva se u potpunosti prikupljaju iz doprinosa gospodarskih subjekata, država se ne može služiti sredstvima radi pružanja potpore određenim poduzetnicima te sektorska organizacija sama odlučuje o upotrebi sredstava.
- (107) U predmetu *Plans de Campagne* (T-139/09) (rezultat: potpora), za razliku od slučaja pristojbi za mlijeko, nadležno tijelo odlučuje o iznosu doprinosa, prihodi od doprinosa dopunjuju se državnim sredstvima, mjere utvrđuje država (pečat državnog kontrolora itd.), odbori iz tog sektora ne sudjeluju u utvrđivanju te nisu imali nikakav diskrecijski prostor u pogledu primjene mjera te predstavnik ministra sudjeluje na sjednicama odbora.
- (108) U predmetu *Pearle* (C-345/02) (rezultat: nema potpore) sredstva su se, kao i u slučaju pristojbe za mlijeko, isključivo upotrebljavala za potrebe pojedinog sektora, udruženje iz određenog sektora zatražilo je naplatu doprinosa od tijela javne vlasti kako bi provelo određene mjere u korist tog sektora te je, za razliku od slučaja pristojbi za mlijeko, u naplatu i upotrebu obveznog doprinosa u velikoj mjeri bilo uključeno javnopravno tijelo, a ne privatno profesionalno udruženje tako da se predmet *Pearle* u tom pogledu čini problematičnijim od slučaja pristojbe za mlijeko.

⁽¹⁹⁾ Usp. presudu Suda od 15. srpnja 2007., *Pearle BV*, C-345/02, ECLI:EU:C:2004:448, t. 37.; presudu Suda od 30. svibnja 2013., *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, t. 40.; Odluku 2014/416/EU.

⁽²⁰⁾ Usp. presudu Suda od 15. srpnja 2004., *Pearle BV*, C-345/02, ECLI:EU:C:2004:448, t. 37.; presudu Suda od 30. svibnja 2013., *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, t. 40.

Stajalište Njemačke od 3. prosinca 2014.

- (109) Njemačka se najprije nije izjasnila u pogledu stajališta koja su zainteresirane strane dostavile u veljači 2014. U pogledu dodatnog stajališta LVN-a od 8. srpnja 2014. Njemačka je u dopisu od 3. prosinca 2014. navela sljedeće:
- (110) Predmetne savezne pokrajine u svojim su se očitovanjima u istražnom postupku u pogledu pristojbe za mlijeko u skladu s MFG-om usredotočile na dva važna elementa i to, s jedne strane, na usklađenost poduzetih mjera s materijalnim odredbama prava o državnim potporama (posebno u pogledu spojivosti mjera s odredbama Uredbe o izuzećima u poljoprivredi te s poljoprivrednim okvirom koji se primjenjuje u određenom trenutku) te, s druge strane, na okolnosti na kojima se temelji pitanje o postojanju prednosti u skladu s pravilima o državnim potporama u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.
- (111) Stajalište LVN-a od 8. srpnja 2014. te trenutačna praksa odlučivanja europskih sudova i Europske komisije povod su za dodatna temeljna razmatranja pitanja postoji li u ovom predmetu uopće element državnih potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, a posebno postoji li ovdje okolnost da se potpora „dodjeljuje putem državnih sredstava”.
- (112) Zbog stajališta LVN-a od 8. srpnja 2014. te preispitivanja prethodno navedenih odluka pitanje postojanja okolnosti da se potpora dodjeljuje „putem državnih sredstava” u ovom predmetu činilo se u najmanju ruku dvojbenim tako da u slučaju naplate i upotrebe pristojbe za mlijeko nije riječ o državnoj potpori. To se može obrazložiti na sljedeći način:
- (113) Kako proizlazi iz predmeta Val’Hor (Odluka 2014/416/EU) i sudskog predmeta Doux Élevage (C-677/11), u slučaju mjera koje financiraju i poduzimaju privatne profesionalne organizacije nije riječ o državnim potporama. Pokrajinska udruženja za mlijeko koja postoje u pojedinim savezima pokrajinama organizacije su koje se mogu smatrati usporedivima s organizacijama navedenima u citiranim odlukama. Državna tijela nikad nisu bila članovi tih pokrajinskih udruženja. Na sjednicama su samo sudjelovala bez prava glasa, gotovo kao vanjski gost. Sudjelovanjem državnih tijela u isplati pristojbe za mlijeko odnosno nadzoru poštovanja odredbi MFG-a ne mijenja se ništa u pogledu svojstva pokrajinskih udruženja kao mjerodavnog tijela za odabir projekata.
- (114) Zapravo pojedina pokrajinska udruženja upravljaju prihodima od pristojbe i određuju upotrebu sredstava od pristojbe. Državni utjecaj na temelju „ispitivanja” odnosno „utvrđivanja” prijedloga pokrajinskih udruženja koje provode državna tijela *de facto* ne postoji jer se ono provodi samo u okviru članka 22. stavka 2. MFG-a te mu je cilj ispitati jesu li se poštovale odredbe iz članka 22. MFG-a. Sredstva od pristojbe upotrebljavaju se prema prijedlozima za upotrebu koje su dala pokrajinska udruženja čime se u skladu s presudom Suda od 16. svibnja 2002. u predmetu Stardust Marine (C-482/99) nedvosmisleno upućuje na nepostojanje državnih sredstava.
- (115) Pokrajinska udruženja isključivo su privatne organizacije. Tom činjenicom te utvrđenjem da pokrajinska udruženja određuju pristojbu za mlijeko i njezinu upotrebu u velikoj se mjeri upućuje na to da se pristojba za mlijeko, u skladu s prethodno navedenim predmetom, ne može smatrati državnom potporom.
- (116) Nadalje, nepostojanje državne potpore vidljivo je i iz činjenice da su sredstva od pristojbe za mlijeko isključivo privatna sredstva. Riječ je o sredstvima koja proizlaze iz imovine privatnih poduzetnika koji su obvezni plaćati davanja. Državna potpora ili preuzimanje jamstva u slučaju pristojbe za mlijeko ne postoji, za razliku od predmeta C-262/12 (Vent de Colère) i T-139/09 (Plans de Campagne) u kojima je postojanje državne potpore zbog toga potvrđeno.
- (117) Osim toga, u slučaju pristojbe za mlijeko riječ je o kolektivnoj sektorskoj mjeri, čime se u skladu s trenutačnom pravnom situacijom (Odluka 2014/416/EU (Val’Hor) i C-677/11 (Doux Élevage)) upućuje na nepostojanje državne potpore.
- (118) Jednako tako dvojbeno je i postojanje povoljnijeg položaja koji je nužan za pretpostavku postojanja državne potpore. To se moglo potkrijepiti time da su se prednosti koje su dobivali mljekari i proizvođači mlijeka u cijelosti poništavale, tj. „neutralizirale” pristojbama koje su se naplaćivale od mljekara, a time neizravno i od proizvođača mlijeka. Na to se upućuje i u odluci Suda od 19. prosinca 2013. (C-262/12; Vent de Colère) u kojoj se uvijek za postojanje državne potpore smatra ispunjenim upravo zato što se pristojba više ne naplaćuje samo subjektima unutar sektora, nego svim potrošačima električne energije u zemlji.

- (119) Iz tih točaka, koje djelomično proizlaze i iz ponovljenog ispitivanja sustava pristojbi za mlijeko, te uz zadržavanje dosadašnjeg stajališta predmetnih saveznih pokrajina može se zaključiti da postoje sumnje u pogledu toga je li u slučaju sustava pristojbi za mlijeko riječ o državnoj potpori. Europska komisija treba odgovoriti na pitanje je li riječ o državnoj potpori, a posebno je li ispunjen uvjet koji se odnosi na „državna sredstva”.

3. OCJENA

Podmjere koje ne predstavljaju državne potpore

Potpore znanstvenicima

- (120) U pogledu potpore znanstvenicima (vidjeti uvodnu izjavu 61.) Komisija je utvrdila da ona koristi fizičkim osobama. Nadalje, Komisija pretpostavlja da su ti znanstvenici radili na neovisnom istraživanju i razvoju u cilju povećanja znanja i razumijevanja u smislu točke 19. Komunikacije Komisije o primjeni pravila o dodjeljivanju državnih potpora Europske unije na naknade koje se dodjeljuju za pružanje usluga od općega gospodarskog interesa ⁽²¹⁾. U ovom slučaju Komisija pretpostavlja da je riječ o negospodarskoj djelatnosti.
- (121) Samo se osoba koja obavlja gospodarsku djelatnost smatra poduzetnikom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Stoga potpore dodijeljene znanstvenicima u okviru ove podmjere nisu državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

Predavanja na Veleučilištu u Hannoveru

- (122) U pogledu predavanja koja su zaposlenici VDM-a održali na Veleučilištu u Hannoveru (vidjeti uvodnu izjavu 62.) Komisija je utvrdila da su studiji na javnim veleučilištima dio javnog obrazovanja koje organizira država.
- (123) Prema sudskoj praksi, javno obrazovanje organizirano unutar nacionalnog obrazovnog sustava, a koje nadzire država, može se smatrati negospodarskom djelatnošću. U tom je pogledu Sud utvrdio da država „[...] uspostavom i održavanjem takvog sustava javnog obrazovanja koji se u pravilu financira iz državnog proračuna, a ne financiraju ga učenici ili njihovi roditelji, nije namjeravala obavljati profitabilnu djelatnost, već je izvršavala svoje zadaće prema svojem stanovništvu u društvenim, kulturnim i obrazovnim područjima” ⁽²²⁾.
- (124) Predmetna predavanja dio su nastavnog programa javnog veleučilišta. Javno obrazovanje koje organizira to veleučilište ne može se smatrati gospodarskom djelatnosti (vidjeti uvodnu izjavu 123.). S druge strane, u pogledu podučavanja Komisija pretpostavlja da se ono provodi kao sporedno zanimanje i da kao takvo ne predstavlja gospodarsku djelatnost ⁽²³⁾. Ako ne postoji gospodarska djelatnost, isključeno je stavljanje poduzetnika u povoljniji položaj u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Stoga nije riječ o državnoj potpori u smislu te odredbe.

Podmjere koje predstavljaju državne potpore

- (125) U skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje iz državnih sredstava u bilo kojem obliku kojom se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama.

Potpore koje dodjeljuje država ili se dodjeljuju iz državnih sredstava

- (126) Na temelju raspoloživih informacija i posebno na temelju primjedbi zainteresiranih strana i njemačkih nadležnih tijela potrebno je ispitati je li u slučaju sredstava od pristojbe za mlijeko riječ o državnim sredstvima u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

⁽²¹⁾ SL C 8, 11.1.2012., str. 4.

⁽²²⁾ Presuda Suda od 11. rujna 2007., Komisija/Savezna Republika Njemačka, C-318/05 ECLI:EU:C:2007:495, t. 68. Vidjeti i Odluku Komisije od 25. travnja 2001. u predmetu N 118/00 – Javne subvencije za profesionalne sportske saveze i Odluku Nadzornog tijela EFTA-e u predmetu 68123 – Norveška – *Nasjonal digital læringsarena*, 12. listopada 2011., str. 9.

⁽²³⁾ Komunikacija Komisije o primjeni pravila o dodjeljivanju državnih potpora Europske unije na naknade koje se dodjeljuju za pružanje usluga od općega gospodarskog interesa, t. 27. (SL C 198, 27.6.2014., str. 1.).

- (127) Prema ustaljenoj sudskoj praksi nije primjereno praviti razliku između slučajeva u kojima potporu izravno dodjeljuje država i slučajeva u kojima potporu dodjeljuju javne ili privatne institucije koje je država odredila ili osnovala u tu svrhu ⁽²⁴⁾. Kako bi se dodijeljene prednosti mogle smatrati državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, moraju se prije svega izravno ili neizravno dodijeliti iz državnih sredstava i zatim se moraju moći pripisati državi ⁽²⁵⁾.
- (128) U pogledu mjera opisanih u odjeljku 2. predmetne Odluke vrijedi da se potpore dodjeljuju na temelju pravnih propisa saveznih pokrajina za koje, pak, MFG predstavlja pravni okvir.
- (129) Točnije, u članku 22. stavku 1. podstavku 1. MFG-a predviđeno je da vlade saveznih pokrajina u savjetovanju s pokrajinskim udruženjem ili profesionalnim organizacijama zajedno od mljekara te sabirnih stanica za mlijeko i vrhnje mogu naplatiti pristojbe za dostavljeno mlijeko u iznosu od najviše 0,1 centa po kilogramu kako bi poticale mljekarstvo. U skladu s člankom 22. stavkom 1. podstavkom 2. MFG-a vlade saveznih pokrajina mogu na zahtjev pokrajinskog udruženja ili profesionalnih organizacija zajedno naplatiti pristojbe u iznosu od najviše 0,2 centa po kilogramu dostavljenog mlijeka ako pristojbe predviđene u podstavku 1. nisu dostatne za ispunjenje zadataka.
- (130) Točno je da vlade saveznih pokrajina naplaćuju pristojbe za mlijeko „u savjetovanju” s pojedinim pokrajinskim udruženjem. Međutim, savjetovanje predstavlja znatno slabiji oblik sudjelovanja od suglasnosti. Dok „suglasnost” znači da je za donošenje nekog pravnog akta (za njegovu zakonitost) nužno potrebna prethodna suglasnost druge strane (npr. zakonodavnog tijela, nadležnog tijela), za odluku koja se donosi „u savjetovanju” s drugim tijelom u konačnici nije nužna njegova suglasnost. U njemačkom upravnom pravu ponekad se upotrebljava takva podjela oblika sudjelovanja ⁽²⁶⁾. Budući da je u članku 22. stavku 1. podstavku 1. MFG-a predviđeno savjetovanje kao oblik sudjelovanja, *ovlast* za naplatu pristojbe te pravo donošenja *odluke* o tome imaju samo vlade saveznih pokrajina ⁽²⁷⁾. Nasuprot tome, pokrajinska udruženja „uključena su” samo radi *pripreme i tehničke provedbe* mjera koje se donose u skladu s člankom 22. (članak 14. stavak 1. MFG-a) i pritom podliježu *nadzoru* najvišeg pokrajinskog nadležnog tijela (članak 14. stavci 2. i 4. MFG-a).
- (131) Pravna osnova za *naplatu* pristojbe za mlijeko u pojedinim savezima pokrajinama stoga su uredbe saveznih pokrajina u kojima su uređene pojedinosti u pogledu naplate pristojbi, a među ostalim i njihov iznos ⁽²⁸⁾. Stoga je država (koju predstavlja pojedina vlada savezne pokrajine) ta koja uređuje naplatu pristojbe. Kako je pojašnjeno u prethodnoj uvodnoj izjavi 130., to nije u suprotnosti s time što su uredbe donesene u savjetovanju s pojedinim pokrajinskim udruženjem u području mljekarstva.
- (132) U predmetnom slučaju pristojba se naplaćuje privatnim poduzetnicima. Prihodi od te pristojbe odlaze u proračun pojedine savezne pokrajine prije nego što se iskoriste za financiranje različitih mjera potpore te je potrebno njima ondje odvojeno upravljati u skladu s člankom 22. stavkom 3. podstavkom 1. MFG-a. U skladu s člankom 23. Odgovarajućih financijskih uredbi (usp. uvodnu izjavu 19.) izdatci i sredstva za obveze za plaćanja tijelima koja nisu tijela pokrajinske uprave za izvršenje određene svrhe (dodjela sredstava) određuju se samo ako savezna pokrajina ima znatan interes u tome da takva tijela izvrše svrhu koja se bez dodjele sredstava ne može izvršiti ili se ne može izvršiti u potrebnom opsegu. U toj se odredbi podrazumijeva državni interes u provedbi mjera. Činjenica da se u Tiringiji dospjele pristojbe uplaćuju na skrbnički račun „pristojba za mlijeko” pokrajinskog udruženja Landesvereinigung Thüringer Milch e. V. (uvodna izjava 89., članak 3. stavak 1. uredbe UmlErhVO koja
-
- ⁽²⁴⁾ Presuda Suda od 20. studenoga 2003., Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie/GEMO, C-126/01, ECLI:EU:C:2003:622, t. 23.
- ⁽²⁵⁾ Presuda Suda od 20. studenoga 2003., Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie/GEMO, C-126/01, ECLI:EU:C:2003:622, t. 24.
- ⁽²⁶⁾ Npr. članak 37. stavak 2. podstavak 3. Građevinskog zakonika (njem. *Baugesetzbuch*, BauGB), članak 17. stavci 1. i 2., članak 18. stavci 3. i 4. članak 22. stavak 5. Saveznog zakona o zaštiti prirode (njem. *Bundesnaturschutzgesetz*, BNatSchG), članak 2. stavak 7., članak 11. stavci 2. i 3., članak 12. stavak 7., članak 14. stavak 4. t. 2., članak 26. stavak 3, članak 35.a stavak 3. Općeg zakona o željeznici (njem. *Allgemeines Eisenbahngesetz*, AEG). U pogledu prethodnog članka 9. BNatSchG-a vidjeti presudu Saveznog upravnog suda od 29.4.1993., broj predmeta: 7 A 4/93, t. 22. („...za odluku u ‚savjetovanju’, za razliku od odluke u ‚suglasnosti’, nije potrebna suglasnost volja. To ne znači ništa više od (stručnog) saslušanja drugog nadležnog tijela koje je time dobilo priliku izraziti svoje stajalište u postupku”) i u pogledu prethodnog članka 18. stavka 2. podstavka 1. točke 2. AEG-a presude Saveznog upravnog suda od 31.10.2000., broj predmeta: 11 VR 12/00, t. 5. („Savjetovanje s podnositeljem zahtjeva propisano u članku 18. stavku 2. podstavku 1. točki 2. AEG-a, za koje za razliku od suglasnosti nije potrebna suglasnost volja...” te od 7.2.2005., broj predmeta: 9 VR 15/04, t. 11. („Savjetovanje s podnositeljem zahtjeva koje je prema tome jedino potrebno [...] provelo je nadležno tijelo koje odobrava plan tako što je podnositelju zahtjeva [...] dalo priliku da iznese svoje stajalište”).
- ⁽²⁷⁾ Vidjeti i članak 22. stavak 1. podstavak 6. MFG-a s upućivanjem na „ovlasti” vlada saveznih pokrajina (i mogućnost njihova prijenosa na najviša pokrajinska nadležna tijela) te članak 23. stavak 2. MFG-a prema kojem se pristojbe naplaćuju prema odredbama Poreznog zakonika (njem. *Abgabenordnung*, AO), za što je pak potrebno donošenje poreznog rješenja ili sličnog upravnog akta (usp. članke 122. i 251. AO-a). Nasuprot tome, u skladu s člankom 14. stavkom 3. MFG-a dužnosti javne vlasti ne smiju se prenijeti na pojedino pokrajinsko udruženje.
- ⁽²⁸⁾ Pojedinačne uredbe saveznih pokrajina navedene su u uvodnim izjavama 21. do 28.

je na snazi u Tiringiji) nije u suprotnosti s državnim interesom. I u Tiringiji se zaostale pristojbe i kamate naplaćuju u skladu s odredbama Poreznog zakonika i njegovih provedbenih odredbi (članak 3. stavak 4. uredbe UmlErhVO koja je na snazi u Tiringiji). Osim toga, bit je skrbničkog računa u tome da vlasnik računa ne može svojevolumno raspolagati raspoloživim sredstvima, nego samo u okviru postojećih zakonskih uvjeta koje je u predmetnom slučaju odredila država.

- (133) U svojem odgovoru na argumente koje su iznijele zainteresirane strane i njemačka nadležna tijela Komisija je utvrdila:
- (134) U pogledu tvrdnje LVN-a da pokrajinska udruženja u znatnoj mjeri odlučuju o naplati pristojbe mljekarima (uvodne izjave 83. do 87. i 91.) Komisija je utvrdila da je Njemačka na temelju članka 22. stavka 1. MFG-a, odnosno zakonom, ovlastila vlade saveznih pokrajina da naplaćuju pristojbe za mljeko. U propisu je, među ostalim, utvrđeno da pristojba za mljeko u pravilu smije iznositi najviše 0,1 cent po kilogramu i da na zahtjev pokrajinskog udruženja ili zajednički zahtjev profesionalnih organizacija vlade saveznih pokrajina mogu naplatiti pristojbe u iznosu od najviše 0,2 centa po kilogramu dostavljenog mljeka.
- (135) Nadalje, u članku 22. stavku 2. točkama 1. do 6. MFG-a utvrđeno je u koju se svrhu mogu upotrebljavati sredstva od pristojbe za mljeko.
- (136) U skladu s člankom 22. stavkom 3. podstavkom 3. MFG-a prije upotrebe sredstava potrebno je samo saslušati pokrajinsko udruženje ili profesionalne organizacije.
- (137) Iz toga proizlazi da je država (na razini cijele Njemačke) pokrajinskim udruženjima dodijelila određena prava sudjelovanja, ali je istodobno odredila i jasan zakonodavni okvir za utvrđivanje iznosa stopa pristojbi za mljeko i upotrebu sredstava te o tome u konačnici moraju odlučiti pojedine vlade saveznih pokrajina (ili, u slučaju prijenosa ovlasti, najviša nadležna tijela pokrajina). Tako se, na primjer, na zahtjev pokrajinskih udruženja ne bi mogla povećati stopa pristojbe na više od 0,2 centa po kilogramu niti bi se sredstva mogla upotrijebiti u drugu svrhu od svrha koje su navedene u članku 22. stavku 2. točkama 1. do 6. MFG-a. Osim toga, u okviru obveze saslušanja (članak 22. stavak 3. podstavak 3. MFG-a) propisane u pogledu upotrebe sredstava ni na koji se način ne pretpostavlja obveza poštovanja stajališta saslušane strane. Konačnu odluku o upotrebi sredstava donosi pokrajinsko nadležno tijelo, tj. država.
- (138) Ovdje postoji bitna razlika u odnosu na predmet *Doux Elevage* koji je naveo LVN. Naplatu pristojbi za mljeko i odgovarajuću upotrebu sredstava uređuje država na dvije razine, odnosno na razini Njemačke i na razini saveznih pokrajina. U Njemačkoj zakonodavac nije propisao samo ovlast pokrajinske vlade u pogledu naplate pristojbe, nego je i diskrecijski prostor na razini saveznih pokrajina u pogledu raspolaganja sredstvima od pristojbi ograničio saveznim zakonom. Pokrajinska udruženja ne mogu čak ni u okviru zahtjeva pokušati izmijeniti svrhu potpora utvrđenu u članku 22. stavku 2. točkama 1. do 6. MFG-a. Takvo ograničenje koje je nametnula država nije postojalo u činjeničnom stanju u predmetima Val'Hor i *Doux Elevage*.
- (139) Nadalje, MFG se jednako tako ne može smatrati običnim sredstvom za provedbu isključivo gospodarskih interesa sektorske organizacije. Tako je u članku 14. MFG-a utvrđeno da u njima moraju biti zastupljene profesionalne organizacije poljoprivrednika, mljekara i trgovaca mljekom ako žele sudjelovati, no, osim toga, mora se osigurati i primjereno zastupanje potrošača u tijelima udruženja. Tim uvjetima u pogledu sudjelovanja i zastupanja zakonodavac (tj. država) osigurava da je u postizanju zajedničkih ciljeva navedenih u MFG-u ostvareno sveobuhvatno zastupanje svih interesa koji nadilaze običnu potporu gospodarskom sektoru.
- (140) Za razliku od predmeta *Doux Elevage* u slučaju ciljeva potpore utvrđenih u MFG-u nije riječ o ciljevima koje su sektorske organizacije same utvrdile i uvele ⁽²⁹⁾. Točnije, u ciljevima u članku 22. stavku 2. točki 1. (Poticanje i zadržavanje kvalitete na temelju propisa donesenih u skladu s člankom 10. ovog Zakona ili u skladu s člankom 37. Zakona o mljeku od 31. srpnja 1930. (Službeni list I str. 421.)) i točki 2. (Poboljšanje higijene pri

⁽²⁹⁾ Presuda Suda od 30. svibnja 2013., *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, t. 40.

dobivanju, dostavi, obradi i preradi te prodaji mlijeka i mliječnih proizvoda) upućuje se, za razliku od predmeta *Doux Elevage*, na obilježja koja su dio politike koju su utvrdila državna tijela ⁽³⁰⁾ i na dužnosti javne vlasti koje se u skladu s člankom 14. stavkom 3. MFG-a *a priori* ne smiju prenijeti na pokrajinske saveze. Ako se Njemačka u predmetnom slučaju oslanja na članak 22. stavak 2. točku 6. MFG-a, tada već iz teksta Zakona proizlazi da je riječ o „zadaćama prenesenima u skladu sa Zakonom o mlijeku i mastima” (a time ne o onima koje je VDM sam utvrdio).

- (141) Isto tako, za razliku od predmeta *Doux Elevage*, u slučaju neplaćanja dospjelih pristojbi za mlijeko za njihovo se plaćanje ne pokreće redovni postupak pred građanskim ili trgovačkim sudom ⁽³¹⁾. Naime, u članku 23. stavku 2. MFG-a određeno je da se pristojbe mogu naplaćivati u skladu s odredbama Poreznog zakonika i njegovih provedbenih odredbi. Predmetne savezne pokrajine u relevantnim su uredbama o naplati pristojbe za mlijeko utvrdile odgovarajuću naplatu u skladu s odredbama Poreznog zakonika i njegovim provedbenim odredbama ⁽³²⁾. Porezni zakonik u njemačkom pravnom sustavu smatra se dijelom javnog prava. Ovrha potraživanja u skladu s javnim pravom u Njemačkoj se provodi upravnim putem, a u skladu s građanskim pravom sudskim putem. Upravni postupak za razliku od sudskog postupka predstavlja pritom učinkovitiju metodu provedbe jer tijela javne vlasti donošenjem upravnog akta sama mogu ostvariti pravo na ovrhu ⁽³³⁾, koja se pak u slučaju građansko-pravnih potraživanja najprije moraju izboriti sudskim putem ⁽³⁴⁾. To upućuje na to da je državi potrebna što učinkovitija i potpunija naplata (i, prema potrebi, ovrha) dospjelih pristojbi kako bi se osiguralo pravovremeno postizanje ciljeva države koji se financiraju iz sredstava od pristojbi.
- (142) Time se pobija tvrdnja LVN-a da sredstva od pristojbe za mlijeko nisu državna sredstva u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.
- (143) Iz toga proizlazi da je predmetne prihode od pristojbe potrebno smatrati prihodima pod državnim nadzorom ⁽³⁵⁾ te da su mjere financirane sredstvima od pristojbe za mlijeko odobrene putem državnih sredstava i da se mogu pripisati državi.

Selektivna prednost/poduzetnici

- (144) VDM je institucija koja pruža usluge koje koriste poduzetnicima u sektoru mljekarstva, a posebno mljekarama.
- (145) Njemačka i VDM osporavaju da potonji nudi usluge na tržištu kao poduzetnik. Točnije, upućuje se na djelatnost VDM-a kao saveza koja je samo u iznimnim slučajevima u sudskoj praksi ocijenjena kao poduzetnička djelatnost (vidjeti uvodne izjave 39. i 49.).
- (146) U presudi *T-193/02 Piau protiv Komisije* koju je Njemačka navela utvrđeno je da savez, odnosno FIFA, obavlja gospodarsku djelatnost. Međutim, Njemačka s druge strane nije mogla uputiti na sudsku praksu u kojoj je izričito utvrđeno suprotno, odnosno da savez (nužno) ne obavlja gospodarsku djelatnost, tj. da je djelatnost saveza kao takva izuzeta od nadzora potpora.
- (147) Neosporno je da VDM obavlja djelatnost u interesu i u korist svojih članova. Taj zaključak odgovara percepciji koju VDM ima o sebi, kako proizlazi iz različitih izjava na njegovu web-mjestu o vlastitom području djelatnosti, npr.: „VDM u IDF-u zastupa interese sektora mlijeka”, „provedba i poticanje interesa mliječne industrije”, „zastupanje interesa u zakonodavnom postupku pred ministarstvima”. I LVN u skladu s tim pretpostavlja da su sporne mjere ukupno služile poticanju proizvoda „mlijeko”, a time i kolektivnog interesa sektora mlijeka (vidjeti prethodne uvodne izjave 99. – 100.).
- (148) Komisija je zadržala stajalište da predmetne djelatnosti koje obavlja VDM imaju obilježja usluga. Te usluge koriste mljekarama u savezним pokrajinama koje naplaćuju pristojbu za mlijeko.

⁽³⁰⁾ Presuda Suda od 30. svibnja 2013., *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, t. 31.

⁽³¹⁾ Presuda Suda od 30. svibnja 2013., *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, t. 32.

⁽³²⁾ Vidjeti npr. članak 6. stavak 3. Uredbe o pristojbi za mlijeko (BayMilchUmlV) od 17. listopada 2007.

⁽³³⁾ Vidjeti npr. članak 5. Uredbe o pristojbi za mlijeko (BayMilchUmlV) od 17. listopada 2007.

⁽³⁴⁾ Usp. presudu Suda od 11. rujna 2014., *Komisija/Njemačka*, C-527/12, ECLI:EU:C:2014:2193, t. 41. i 56.

⁽³⁵⁾ Presuda Suda od 30. svibnja 2013., *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, t. 32., 35. i 38.

- (149) Neke od djelatnosti koje je VDM sam naveo na svojem *web*-mjestu imaju obilježja usluga u smislu da se njima slijedi cilj zastupanja interesa predmetnih mljekara i proizvođača mlijeka pred njemačkim nadležnim tijelima, zakonodavcem i u međunarodnim tijelima ⁽³⁶⁾.
- (150) Obavljanje takvih usluga koristi predmetnim mljekarama te im pomaže u obavljanju njihove osnovne djelatnosti, odnosno proizvodnje i prodaje mlijeka i mliječnih proizvoda koje nesumnjivo predstavljaju gospodarske djelatnosti.
- (151) Djelatnosti koje VDM obavlja, odnosno „savjetovanje pred državnim tijelima”, „sudjelovanje u normizaciji i standardizaciji” te „pružanje općih informacija”, djelatnosti su koje obavlja u interesu i na zahtjev svojih članova, izravno su povezane s njihovom gospodarskom djelatnosti i oslobađaju mljekare od tereta u smislu samostalne provedbe odgovarajućih inicijativa, kao i prikupljanja potrebnih sredstava u tu svrhu, kako bi na taj način stvorile odgovarajuće (tržišno) okruženje za vlastitu prodaju. Članovi su VDM-a, među ostalim, Milchindustrie-Verband e.V. (MIV) i Deutscher Bauernverband e.V. (DBV). Članovi su MIV-a pak njemačke mljekare, uključujući mljekare na koje se odnosi ova odluka u savezним pokrajinama u kojima se naplaćuje pristojba za mlijeko.
- (152) Pritom „savjetovanje pred državnim tijelima” i „sudjelovanje u normizaciji i standardizaciji” predstavljaju zastupanje interesa u političkom procesu koje je usmjereno na različite kanale donošenja odluka (zakonodavstvo, tehnička normizacija itd.). Time se u konačnici utječe na pravne okvirne uvjete vlastite djelatnosti proizvodnje i stavljanja na tržište. Jednako tako, mjera „pružanje općih informacija” koristila je predmetnim mljekarama jer su u okviru nje pojašnjene prednosti proizvoda „mlijeko” te joj je cilj bio poticanje prodaje.
- (153) Tvrdnjom VDM-a da je njegova djelatnost uključivala „prenošenje demokratski stvorenog mišljenja članova VDM-a u zakonodavni postupak” ta se činjenica ne dovodi u pitanje. Naime, VDM ne zastupa opće interese, nego interese svojih članova kako bi se stajalište mliječne industrije uključilo u postupak donošenja zakona i normi te kako bi se utjecalo na taj postupak.
- (154) U pogledu djelatnosti „normizacije i standardizacije” VDM je naveo da kao predstavnik cijelog sektora sudjeluje u normizaciji i standardizaciji na nacionalnoj i međunarodnoj razini u suradnji s nadležnim organizacijama za normizaciju, kao npr. ISO, IDF, CEN i DIN (vidjeti uvodnu izjavu 53.).
- (155) Komisija je u tom pogledu utvrdila da su, prije svega, navedene organizacije za normizaciju nadležne za normizaciju i standardizaciju. VDM pritom u postupku normizacije ne djeluje kao neutralno tijelo (ne postoji neovisno savjetovanje), nego, naprotiv, u taj postupak donosi stajalište mliječne industrije.
- (156) Komisija je i ovdje zaključila da VDM nudi usluge kao privatni savez. Korisnici, ako ne i primatelji, tih usluga ponovno su mljekare u predmetnim savezним pokrajinama (tj. članovi saveza koji su, pak, članovi VDM-a) čije interese VDM zastupa u organizacijama za normizaciju.

⁽³⁶⁾ Vidjeti sljedeće izjave na *web*-mjestu VDM-a (<http://www.idf-germany.com/>): „VDM u IDF-u zastupa interese sektora mlijeka”; „provedba i poticanje interesa mliječne industrije”; „zastupanje interesa u zakonodavnom postupku pred ministarstvima”; „...savjetovanje o svim mljekarskim pitanjima izravno ili neizravno koristi pojedinačnim proizvođačima mlijeka ili mljekarama”; „U svim međunarodnim tijelima... [VDM] osigurava da su njemački interesi uzimaju u obzir”; „[zadaca je] interese mliječne industrije, kao usuglašeno mišljenje, prenijeti njemačkim nadležnim tijelima”; „...poticati usklađenost njemačkih nadležnih tijela i mliječne industrije”; „VDM u velikoj mjeri pomaže mliječnoj industriji i nadležnim tijelima u pronalasku zajedničkog jezika”; „Kao zastupnik cjelokupnog sektora mlijeka VMD sudjeluje u normizaciji i standardizaciji...”; „Budući da njemačko Ministarstvo za hranu, poljoprivredu i zaštitu potrošača šalje njemačka izaslanstva na sjednice Odbora *Codexa*, u tom su pogledu preko VDM-a zastupljeni i interesi sektora mlijeka, a time i njegovih saveza članova”; „VDM zastupa stajalište mliječne industrije u politici”.

- (157) Jednako tako, pružanje općih informacija (vidjeti uvodne izjave 59. i 60.) predstavlja uslugu. Jesu li te informacije više opće ili specifične prirode nije odlučujuće za zaključak da se tim pružanjem informacija potiče gospodarska djelatnost mliječne industrije.
- (158) Predmetne usluge koje pruža VDM koriste selektivno određenim poduzetnicima, odnosno poduzetnicima gospodarskog sektora prerade i stavljanja mlijeka na tržište u saveznim pokrajinama u kojima se naplaćuje pristojba za mlijeko. Komisija se u tom pogledu ne slaže s VDM-om da on kao krovni savez zastupa opće interese. Naprotiv, Komisija djelatnost VDM-a smatra zastupanjem interesa sektora u korist mljekara u predmetnim saveznim pokrajinama koje su mu pridružene preko saveza kao članovi.

Narušavanje tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu

- (159) Prema sudskoj praksi Suda jačanje konkurentnog položaja poduzetnika zbog dodjele državne potpore obično dovodi do narušavanja tržišnog natjecanja u odnosu na konkurentske poduzetnike jer oni nisu primili potporu ⁽³⁷⁾. Svakom potporom poduzetniku koji posluje na tržištu na kojem se odvija trgovina unutar Unije može se utjecati na trgovinu među državama članicama ⁽³⁸⁾, i to čak i onda kad poduzetnik koji je korisnik potpore sam ne sudjeluje u trgovini unutar Zajednice ⁽³⁹⁾. U razdoblju 2001. – 2012. opseg trgovine poljoprivrednim proizvodima unutar Unije bio je znatan. Tako su, na primjer, uvoz i izvoz proizvoda obuhvaćenih oznakom KN 0401 (Mlijeko i vrhnje, nekoncentrirani, bez dodanog šećera ili drugih sladila) ⁽⁴⁰⁾ unutar Zajednice u Njemačku i iz nje 2011. iznosili 1200 milijuna EUR odnosno 957 milijuna EUR ⁽⁴¹⁾.
- (160) Mjere ocijenjene u ovoj Odluci služile su kao potpora djelatnostima u poljoprivrednom sektoru. Posebno je riječ o djelatnostima mljekara. Unutar Unije postoji trgovina mljekarskim proizvodima, kao što je prethodno opisano. Komisija stoga smatra da se predmetnim mjerama može utjecati na trgovinu među državama članicama.
- (161) U pogledu znatnog opsega trgovine mliječnim proizvodima stoga se može pretpostaviti da je predmetnim podmjerama narušeno ili se prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje te se njima utječe na trgovinu među državama članicama.

Zatečena potpora/nova potpora

- (162) U skladu s člankom 108. stavkom 1. UFEU-a Komisija mora u suradnji s državama članicama neprestano nadzirati postojeće potpore. U tu svrhu Komisija od država članica može zahtijevati sve potrebne informacije kako bi preispitala postojeće programe potpore i, prema potrebi, predložiti relevantne mjere.
- (163) U skladu s člankom 1. točkom (b) podtočkom i. Uredbe (EZ) br. 659/1999 pojam „zatečena potpora” znači svaka potpora koja je postojala prije stupanja na snagu Ugovora u odgovarajućim državama članicama te se nastavila i nakon stupanja Ugovora na snagu.
- (164) U skladu s člankom 1. točkom (c) Uredbe (EZ) br. 659/1999 svaka izmjena zatečene potpore dovodi do „nove potpore”. U skladu s člankom 4. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004 ⁽⁴²⁾ izmjena zatečene potpore znači „svaku promjenu, osim promjene čisto formalne ili administrativne prirode koja ne može utjecati na ocjenu dopuštenosti i usklađenosti mjere potpore sa zajedničkim tržištem”.
- (165) Prema sudskoj praksi ⁽⁴³⁾ početni program potpora pretvara se u novi program potpora samo u slučaju kad izmjena utječe na njegovu samu bit. Izmjena ne utječe na samu bit početnog programa kad je novi element jasno odvojiv od početnog programa.

⁽³⁷⁾ Presuda Suda od 17. rujna 1980., Philip Morris Holland BV/Komisija, C-730/79; ECLI:EU:C:1980:209, t. 11. – 12.

⁽³⁸⁾ Vidjeti posebno presudu Suda od 13. srpnja 1988., Francuska Republika/Komisija, 102/87, ECLI:EU:C:1988:391.

⁽³⁹⁾ Presuda Suda od 14. siječnja 2015., Eventech Ltd/Parking Adjudicator, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9, t. 67.

⁽⁴⁰⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 927/2012 od 9. listopada 2012. o izmjeni Priloga I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL L 304, 31.10.2012., str. 1.).

⁽⁴¹⁾ Izvor: Eurostat.

⁽⁴²⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 140, 30.4.2004., str. 1.).

⁽⁴³⁾ Presuda Općeg suda od 30. travnja 2002., Gibraltar/Komisija, T-195/01 i T-207/01, ECLI:EU:T:2002:111, t. 111.

- (166) U skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a Komisiju se obavješćuje o svim novim potporama i ne smije ih se provoditi sve dok ih Komisija ne odobri (obveza mirovanja).
- (167) U skladu s člankom 1. točkom (f) Uredbe (EZ) br. 659/1999 nova potpora čija je primjena u suprotnosti s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a smatra se nezakonitom.
- (168) Izuzev samog MFG-a (koji je samo okvirni zakon te zakon kojim se odobravaju programi, ali ne čini pravnu osnovu predmetnih mjera), njemačka nadležna tijela nisu dostavila nikakve informacije kojima se dokazuje da je postojala pravna osnova donesena prije 1958. koja bi se još u svojem izvornom sadržaju primjenjivala na razdoblje ispitivanja. To vrijedi za uredbe o naplati pristojbe kojima se uređuje osnova financiranja predmetnih potpora (npr. u Baden-Württembergu i Bavarskoj primjenjivi propisi postoje od 2004. (Baden-Württemberg) i 2007. (Bavarska), vidjeti uvodne izjave 21. do 22.), ali, osim toga, i za financijske uredbe saveznih pokrajina koje čine pravnu osnovu za upotrebu pristojbe te se, u pogledu svrhe, moraju poštovati samo u okviru članka 22. stavka 2. MFG-a. Na temelju toga pokrajinska nadležna tijela odobravaju u pojedinoj proračunskoj godini upotrebu sredstava na temelju pojedinačnog rješenja o potrošnji.
- (169) Stoga su predmetne mjere nove potpore na koje se primjenjuje obveza prijave u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a. Budući da Njemačka ni u kojem trenutku nije prijavila predmetni program potpore, on je nezakonit (članak 1. točka (f) Uredbe 659/1999).

Provjera spojivosti

Važeći propisi

- (170) U skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a potpore za poticanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja mogu se smatrati spojivima s unutarnjim tržištem ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.
- (171) U skladu s Obavijesti Komisije o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na ocjenu nezakonite državne potpore ⁽⁴⁴⁾ nezakonite državne potpore u smislu članka 1. točke (f) Uredbe (EZ) br. 659/1999 potrebno je ocijeniti u skladu s važećim pravilima koja su bila na snazi u vrijeme dodjeljivanja takve potpore.
- (172) Od 1. siječnja 2000. vrijede posebne Smjernice za poljoprivredni sektor. Državne potpore koje su dodijeljene između 28. studenoga 2001. i 31. prosinca 2006. (dalje u tekstu: „razdoblje 2001. – 2006.”) ocjenjuju se prema Smjernicama Zajednice 2000. – 2006.
- (173) Potpore koje su dodijeljene nakon 1. siječnja 2007. (dalje u tekstu: „razdoblje nakon 2007.”) ispituju se s obzirom na Okvirni program 2007. – 2013.

Prva podmjera (razdoblje 2001. – 2006.): „savjetovanje državnih tijela” te „normizacija i standardizacija”

- (174) U pogledu moguće spojivosti potpora za poticanje djelatnosti savjetovanja državnih tijela s unutarnjim tržištem (vidjeti uvodne izjave 51. i 52.) i djelatnosti VDM-a u okviru normizacije i standardizacije (vidjeti uvodne izjave 53. do 58.) VDM je uputio na odredbe o pružanju tehničke pomoći (uvodne izjave 67. i 68.).
- (175) Pružanje tehničke pomoći uređeno je u odjeljku 14. Smjernica Zajednice 2000. – 2006. U skladu s točkom 14.1. trećom alinejom Smjernica Zajednice 2000. – 2006. naknade za savjetodavne usluge u načelu u spojive s unutarnjim tržištem. U slučaju mljekara riječ je o poduzetnicima iz sektora prerade poljoprivrednih proizvoda. Potpore u korist tog sektora obuhvaćene su, među ostalim, područjem primjene Smjernica Zajednice 2000. – 2006. (točka 2.1. Smjernica Zajednice 2000. – 2006.). Smisao i svrha odredbe iz točke 14.1. treće. alineje jesu da se poticaje kojima je neposredni cilj poboljšati preradu poljoprivrednih proizvoda prenošenjem potrebnog znanja proglasi spojivima s unutarnjim tržištem. Međutim, savjetodavne usluge koje je pružao VDM usmjerene su na državna tijela. Članovi VDM-a, koji uključuju mljekare iz saveznih pokrajina u kojima se naplaćuje pristojba za mlijeko, samo su, međutim, korisnici koji su imali neizravnu korist od potpore. Komisija je utvrdila da se predmetne potpore ne mogu proglasiti spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s odjeljkom 14. Smjernica Zajednice 2000. – 2006.

⁽⁴⁴⁾ SL C 119, 22.5.2002., str. 22.

- (176) Na sličan su način djelatnosti VDM-a u okviru normizacije i standardizacije usmjerene na savjetovanje državnih tijela (odnosno tijela koja priznaje država), kojem je u konačnici cilj zastupati interese članova VDM-a. Normizacija i standardizacija pritom su u konačnici zadaće državnih tijela koja norme i standarde, posebno one izrađene na međunarodnoj razini, u pravilu provode u okviru zakonodavnog odnosno upravnog postupka. Savez kao što je VDM može samo savjetovanjem utjecati na odgovarajuće postupke (pregovore u međunarodnim tijelima, zakonodavni postupak). Zbog tih je razloga isključena spojivost s unutarnjim tržištem u skladu s odjeljkom 14. Smjernica 2000. – 2006.
- (177) Osim propisa koje su navele zainteresirane strane, spojivost s unutarnjim tržištem ne proizlazi ni iz drugih propisa (a Njemačka se nije pozvala ni na druge propise o spojivosti). Komisija je stoga zaključila da potpore koje su u razdoblju 2001. – 2006. dodijeljene poduzećima u sektoru prerade i stavljanja na tržište nisu spojive s unutarnjim tržištem.

Prva podmjera (razdoblje nakon 2007.): „savjetovanje državnih tijela” te „normizacija i standardizacija”

- (178) Za razdoblje nakon 2007. promijenile su se odredbe o spojivosti pružanja tehničke pomoći s unutarnjim tržištem.
- (179) Pružanje tehničke pomoći uređeno je u odjeljku IV.K Smjernica 2007. – 2013. Potpore su koristile mljekarama u saveznim pokrajinama koje naplaćuju pristojbu za mlijeko. U slučaju mljekara riječ je o poduzetnicima iz sektora prerade i stavljanja poljoprivrednih proizvoda na tržište (vidjeti i uvodnu izjavu 175.).
- (180) U pogledu potpora od kojih su koristi ostvarila poduzeća za stavljanje proizvoda na tržište i preradu primjenjuje se točka 105. Smjernica 2007. – 2013. u vezi s člankom 5. Uredbe Komisije (EZ) br. 70/2001 ⁽⁴⁵⁾ kao propis na kojem se temelji spojivost s unutarnjim tržištem. Za razdoblje od stupanja na snagu Uredbe Komisije (EZ) br. 800/2008 ⁽⁴⁶⁾ točku 105. potrebno je tumačiti kao upućivanje na njezine članke 26. i 27.
- (181) Članak 5. Uredbe (EZ) br. 70/2001 te članci 26. i 27. Uredbe (EZ) br. 800/2008 odnose se na usluge u obliku savjetovanja. Međutim, u predmetnom slučaju sa stajališta mljekara nije riječ o savjetovanju, nego, kako je već navedeno u uvodnim izjavama 175. do 177., o zastupanju interesa.
- (182) Uostalom, spojivost s unutarnjim tržištem ne proizlazi ni iz drugih propisa, osim propisa koje su navele zainteresirane strane (a Njemačka se nije pozvala ni na druge propise o spojivosti). Stoga djelatnosti VDM-a u područjima „savjetovanje državnih tijela” te „normizacija i standardizacija” u razdoblju 2007. – 2013. nisu spojive s unutarnjim tržištem.
- (183) Komisija je stoga zaključila da potpore koje su u razdoblju nakon 2007. dodijeljene poduzećima u sektoru prerade i stavljanja proizvoda na tržište nisu spojive s unutarnjim tržištem.

Druga podmjera (razdoblje 2001. – 2006.): Pružanje općih informacija

- (184) Spojivost potpora dodijeljenih za pružanje općih informacija (uvodne izjave 59. i 60.) mogla bi možda postojati na temelju odredbi o pružanju tehničke pomoći.
- (185) Kako je već prethodno navedeno u uvodnoj izjavi 175., pružanje tehničke pomoći uređeno je u odjeljku 14. Smjernica Zajednice 2000. – 2006.

⁽⁴⁵⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 70/2001 od 12. siječnja 2001. o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore malim i srednjim poduzećima (SL L 10, 13.1.2001., str. 33.).

⁽⁴⁶⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 800/2008 od 6. kolovoza 2008. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora sukladnima sa zajedničkim tržištem u primjeni članaka 87. i 88. Ugovora (Uredba o općem skupnom izuzeću) (SL L 214, 9.8.2008., str. 3.).

- (186) Odgovarajući odjeljak 14. vrijedi, među ostalim, za potpore povezane s djelatnostima prerade i stavljanja poljoprivrednih proizvoda na tržište (vidjeti uvodnu izjavu 175.).
- (187) Komisija pretpostavlja da se mjerom dugoročno pridonijelo gospodarskoj održivosti sektora, pri čemu je mogla imati samo mali učinak na uvjete tržišnog natjecanja (točka 14.1. druga rečenica Smjernica Zajednice 2000. – 2006.).
- (188) Potpora je dodijeljena za pokrivanje troškova pružanja općih informacija.
- (189) Prihvatljivi troškovi nastali u okviru pružanja tehničke pomoći konačno su navedeni u pet alineja točke 14.1. Smjernica 2000. – 2006. Predmetno pružanje informacija može se smatrati mjerom širenja novih metoda u smislu pete alineje. Tekst pete alineje može se široko tumačiti u pogledu pojma „širenje novih metoda”. Dodatak „kao, na primjer, pilot-projekti ili pokazni projekt u primjerenom, manjem opsegu” ne treba tumačiti kao ograničenje, nego u skladu s tekstom („na primjer”) samo kao primjer. U tom se pogledu pružanje općih informacija, a posebno objavljivanje znanstvenih saznanja te generičkih činjeničnih podataka o mlijeku u općenito razumljivom obliku, može smatrati sličnim širenju novih metoda. Propisom o spojivosti iz točke 14.1. doista je ispunjena svrha da se dopusti poticanje mjera kojima se, kao i mjerama iz ovog predmeta, korisnike obavješćuje o novim tehnikama u različitim područjima koja su relevantna za poljoprivredu, kao npr. o dobroj poljoprivrednoj praksi ili zaštiti životinja na mljekarskim farmama (usp. uvodnu izjavu 59.).
- (190) Komisija pretpostavlja da su te potpore načelno bile na raspolaganju svim fizičkim i pravnim osobama koje imaju pravo na bespovratna sredstva u predmetnom području na temelju objektivno definiranih kriterija (točka 14.2. prva rečenica Smjernica Zajednice 2000. – 2006.), tj. da one mogu bez ograničenja ostvariti koristi od pružanja informacija.
- (191) Njemačka je zajamčila da ukupan iznos potpore koji je dodijeljen u razdoblju 2001. – 2006. nije premašivao 100 000 EUR po korisniku tijekom razdoblja od tri godine. Ako je poduzetnicima koji su obuhvaćeni područjem primjene definicije malih i srednjih poduzetnika ⁽⁴⁷⁾ koju je utvrdila Komisija dodijeljen iznos veći od 100 000 EUR, najviša dopuštena stopa potpore nije premašila 50 % prihvatljivih troškova. Za obračun iznosa potpore uzeti su u obzir korisnici koji su iskoristili takve usluge, tj. mljekare u savezним pokrajinama u kojima se naplaćuje pristojba za mlijeko.
- (192) Komisija je zaključila da su potporama ocijenjenima u ovom odjeljku ispunjeni relevantni uvjeti Smjernica Zajednice 2000. – 2006. i stoga su u razdoblju 2001. – 2006. one bile spojive s unutarnjim tržištem.

Druga podmjera (razdoblje nakon 2007.): Pružanje općih informacija

- (193) Kao i za prethodno navedeno razdoblje za potpore djelatnostima pružanja općih informacija uzimaju se u obzir odredbe o pružanju tehničke pomoći.
- (194) Pružanje tehničke pomoći uređeno je u odjeljku IV.K Smjernica 2007. – 2013. Potpore su koristile mljekarama u savezним pokrajinama koje naplaćuju pristojbu za mlijeko. U slučaju mljekara riječ je o poduzetnicima iz sektora prerade i stavljanja poljoprivrednih proizvoda na tržište (vidjeti i uvodnu izjavu 175.).
- (195) U Smjernicama 2007. – 2013. prije svega je predviđeno da Komisija ni u kojem slučaju ne odobrava potpore velikim poduzećima (točka 106. Smjernica 2007. – 2013.) te je time isključeno proglašenje spojivosti za velika poduzeća. Potrebno je još ispitati jesu li potpore dodijeljene malim i srednjim poduzetnicima spojive s unutarnjim tržištem. U nastavku je stoga ispitivanje spojivosti ograničeno na potpore dodijeljene malim i srednjim poduzetnicima.
- (196) U pogledu potpora koje su koristile mljekarama, tj. poduzećima iz sektora prerade i stavljanja proizvoda na tržište, u točki 105. Smjernica 2007. – 2013. upućuje se na relevantne odredbe članka 5. Uredbe (EZ) br. 70/2001. Za razdoblje od stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 800/2008 taj je propis potrebno tumačiti kao upućivanje na njezine članke 26. i 27.

⁽⁴⁷⁾ SL L 107, 30.4.1996., str. 4.

- (197) Ni u jednom od navedenih propisa iz uredbi (EZ) br. 70/2001 i (EZ) br. 800/2008 nije predviđeno pružanje općih informacija.
- (198) Komisija ne može utvrditi ni druge propise prava Unije u kojima je u određenom slučaju predviđena spojivost takvih potpora dodijeljenih poduzećima iz sektora prerade i stavljanja proizvoda na tržište s unutarnjim tržištem (a Njemačka se nije pozvala ni na druge propise o spojivosti).
- (199) Komisija je zaključila da potpore koje su u razdoblju nakon 2007. dodijeljene poduzećima u sektoru prerade i stavljanja proizvoda na tržište, tj. mljekarama, nisu bile spojive s unutarnjim tržištem.

Parafiskalna davanja

- (200) Budući da su se državne potpore financirale iz parafiskalnih davanja (vidjeti uvodne izjave 13. do 17.), Komisija mora ispitati poticane mjere, odnosno potpore, i njihov način financiranja. Ako je način financiranja potpora, prije svega obveznim doprinosima, sastavni dio mjera potpore, pri ispitivanju mjere potpore Komisija mora uzeti u obzir i način financiranja potpore ⁽⁴⁸⁾.
- (201) Kako bi se davanje ili dio davanja moglo smatrati sastavnim dijelom mjere potpore, u skladu s relevantnim nacionalnim propisom između davanja i potpore mora nužno postojati obvezna povezana upotreba tako da se prihod od davanja nužno upotrebljava za financiranje potpore ⁽⁴⁹⁾ te iznos davanja mora izravno utjecati na iznos državne potpore ⁽⁵⁰⁾.
- (202) Ta je dva kriterija potrebno primijeniti na čitavo razdoblje ispitivanja.
- (203) Čini se da je prvi kriterij ispunjen jer u skladu s člankom 22. stavkom 1. MFG-a savezne pokrajine mogu naplaćivati predmetna parafiskalna davanja. Istodobno je u članku 22. stavcima 2. i 2.a MFG-a detaljnije utvrđeno koje se mjere mogu financirati iz prihoda od pristojbe. Komisija je stoga utvrdila da su prihodi od pristojbe namjenski i da se smiju upotrebljavati samo za konkretne, zakonom propisane svrhe. Uzimajući u obzir pozitivnu odluku i ovu Odluku Komisija pretpostavlja da je u slučaju mjera potpore poduzetih u ovom kontekstu uglavnom riječ o državnim potporama. Osim toga, određivanjem svrhe isključena je upotreba sredstava od pristojbe za druge zadaće države koje nisu navedene u članku 22. stavcima 2. i 2.a MFG-a.
- (204) U pogledu pitanja utječe li iznos pristojbe izravno na iznos državne potpore potrebno je uputiti na članak 22. stavak 3. MFG-a u skladu s kojim je prihode od pristojbe potrebno držati odvojeno te se ne smiju upotrebljavati za administrativne izdatke pokrajinskih nadležnih tijela. U skladu s informacijama koje je dostavila Njemačka mjere ocijenjene ovom Odlukom ne financiraju se iz drugih državnih sredstava osim iz sredstava od pristojbe za mlijeko. Stoga Komisija zaključuje da iznos pristojbe doista izravno utječe na iznos državne potpore.
- (205) Ako su pristojbe sastavni dio mjere potpore, Komisija mora ispitati postoji li pritom diskriminacija između uvezenih i domaćih proizvoda ⁽⁵¹⁾ ili izvezenih domaćih proizvoda i domaćih proizvoda koji se stavljaju na domaće tržište ⁽⁵²⁾.
- (206) Pristojba za mlijeko ne naplaćuje se za uvezene proizvode. Stoga se mjerama potpore u okviru MFG-a uvezeni proizvodi ne stavljaju u nepovoljniji položaj.

⁽⁴⁸⁾ Presuda Općeg suda od 21. listopada 2003., Gibraltar/Komisija, C-261/01 i C-262/01, ECLI:EU:C:2003:571, t. 49.

⁽⁴⁹⁾ Presuda Suda od 13. siječnja 2005., Streekgewest Westelijk Noord-Brabant, C-174/02, ECLI:EU:C:2005:10, t. 26.; presuda Suda od 27. listopada 2005., Nazairdis SAS e.a./Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic), C-266/04 do C-270/04, C-276/04 i C-321/04 do C-325/04, ECLI:EU:C:2005:657, t. 46. do 49.

⁽⁵⁰⁾ Presuda Suda od 13. siječnja 2005., Streekgewest Westelijk Noord-Brabant, C-174/02, ECLI:EU:C:2005:10 t. 28. te presuda Suda od 15. lipnja 2006., Air Liquide, spojeni predmeti C-393/04 i C-41/05, ECLI:EU:C:2006:403, t. 46.

⁽⁵¹⁾ U pogledu diskriminacije između domaćih i izvezenih proizvoda vidjeti, među ostalim, presudu Suda od 23. travnja 2002., Nygard, C-234/99, ECLI:EU:C:2002:244, t. 21. – 22.

⁽⁵²⁾ U pogledu diskriminacije između domaćih i uvezenih proizvoda vidjeti presudu Suda od 11. ožujka 1992., Compagnie Commerciale de l'Ouest, spojeni predmeti C-78/90, C-79/90, C-80/90, C-81/90, C-82/90 i C-83/90, ECLI:EU:C:1992:118, t. 26.

- (207) Osim toga, potpora za mlijeko mogla bi se smatrati diskriminirajućom domaćom naplatom pristojbe kojom se krši članak 110. UFEU-a ako se pristojba za mlijeko samo djelomično namiruje iz prednosti koje proizlaze iz upotrebe prihoda od te pristojbe, kao što je to slučaj kod robe proizvedene i prerađene na domaćem tržištu, čime se izvezeni domaći proizvodi stavljaju u nepovoljniji položaj. Njemačka nadležna tijela izjavila su da, prema njihovim saznanjima, poduzetnici koji izvoze mliječne proizvode nisu stavljeni u nepovoljniji položaj zbog naplate pristojbe. Ako u budućnosti neki poduzetnik koji izvozi mliječne proizvode dokaže da je zbog naplate pristojbe stavljen u nepovoljniji položaj, Njemačka jamči da će mu se odgovarajući iznosi pristojbe nadoknaditi. Na temelju toga Komisija pretpostavlja da je isključena diskriminacija.
- (208) Komisija je stoga utvrdila da se pristojbom ne krše odredbe članka 110. UFEU-a ⁽⁵³⁾.
- (209) Osim toga, mora se ispitati je li naplata pristojbe za mlijeko protivna ciljevima zajedničke organizacije tržišta u poljoprivrednom sektoru. U tom se pogledu mora utvrditi utječe li se pristojbama za mlijeko na cijene domaćih gotovih proizvoda te postoji li stoga diskriminacija između domaćih i uvezenih proizvoda ⁽⁵⁴⁾. U tom je pogledu Komisija utvrdila da maloprodajna cijena mlijeka u Njemačkoj očito nije niža od 0,45 EUR po litri. Pristojba za mlijeko ne iznosi više od 0,0015 EUR po kilogramu te tako čini samo mali dio prodajne cijene. Komisija stoga zaključuje da naplata pristojbe za mlijeko nije u suprotnosti s ciljevima predmetne zajedničke organizacije tržišta.

Zaključak

- (210) U skladu s člankom 15. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 659/1999 ovlasti Komisije u vezi s povratom potpore podliježu roku zastare od deset godina. U skladu s člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 659/1999 „rok zastare se prekida bilo kojom radnjom koju Komisija poduzme u vezi s nezakonitom potporom”.
- (211) Nakon što je Njemačka dostavila godišnje izvješće za 2010. o državnim potporama u poljoprivrednom sektoru, Komisija je dopisom od 28. studenoga 2011. od Njemačke zatražila dodatne informacije o programu. Tom je radnjom Komisija prekinula rok zastare. Stoga se ova odluka, u skladu s rokom zastare od deset godina koji je naveden u prethodnoj uvodnoj izjavi, odnosi na razdoblje od 28. studenoga 2001.
- (212) Komisija je utvrdila da je Njemačka nezakonito dodijelila potpore protivno člancima 107. i 108. UFEU-a. Te su potpore koristile poduzetnicima u sektoru prerade i stavljanja mlijeka na tržište u cijeloj Njemačkoj. Te su potpore djelomično spojive s unutarnjim tržištem (uvodna izjava 192.), a djelomično nisu spojive s unutarnjim tržištem (uvodne izjave 177., 183. i 199.).
- (213) U svrhu povrata potpora koje nisu spojive s unutarnjim tržištem Komisija smatra razboritom sljedeću metodu: plaćanja iz sredstava od pristojbe za mlijeko VDM-u za mjere koje je on poduzeo potrebno je razmjerno uplaćenim iznosima pristojbe za mlijeko predmetnih mljekara podijeliti na potonje kako bi se utvrdile potpore koje je potrebno vratiti. Komisija je spremna s Njemačkom razgovarati o drugim metodama podjele predmetnih sredstava na korisnike potpore,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Financijska potpora koju je Njemačka preko saveza Verband der Milchwirtschaft e.V. dodijelila znanstvenicima ne predstavlja potporu u smislu članka 107. stavka 1 UFEU-a.

Financijska potpora koju je Njemačka preko saveza Verband der Milchwirtschaft e.V. dodijelila za predavanja održana na Veleučilištu u Hannoveru ne predstavlja potporu u smislu članka 107. stavka 1 UFEU-a.

Financijske potpore koje je Njemačka dodijelila za djelatnosti saveza Verband der Milchwirtschaft e.V. kao pružatelja općih informacija i savjetodavne usluge saveza Verband der Milchwirtschaft e.V. pružene državnim tijelima te u pogledu normizacije i standardizacije predstavljaju potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

⁽⁵³⁾ Presuda Suda od 21. listopada 2003., Van Calster, C-261/01 i C-262/01, ECLI:EU:C:2003:571, t. 48.

⁽⁵⁴⁾ Presuda Suda od 22. svibnja 2003., Freskot, C-355/00, ECLI:EU:C:2003:298, t. 18. – 32.

Članak 2.

Potpore koje je Njemačka nezakonito dodijelila za djelatnost saveza Verband der Milchwirtschaft e.V. kao pružatelja općih informacija između 28. studenoga 2001. i 31. prosinca 2006. protivno članku 108. stavku 3 UFEU-a spojive su s unutarnjim tržištem.

Članak 3.

Potpore koje je Njemačka nezakonito dodijelila za savjetodavne usluge saveza Verband der Milchwirtschaft e.V. pružene državnim tijelima te za normizaciju i standardizaciju protivno članku 108. stavku 3 UFEU-a nisu spojive s unutarnjim tržištem.

Potpore koje je Njemačka nezakonito dodijelila za funkciju saveza Verband der Milchwirtschaft e.V. kao pružatelja općih informacija u razdoblju nakon 1. siječnja 2007. protivno članku 108. stavku 3 UFEU-a nisu spojive s unutarnjim tržištem.

Članak 4.

1. Njemačka je obvezna od korisnika zatražiti povrat potpora koje nisu spojive s unutarnjim tržištem, a koje su dodijeljene u okviru programa potpore iz članka 3.
2. Na iznos koji je potrebno vratiti obračunavaju se kamate od datuma kada su stavljeni na raspolaganje korisniku do njihova stvarnog povrata.
3. Kamate se izračunavaju na temelju složenog kamatnog računa u skladu s poglavljem V. Uredbe (EZ) br. 794/2004 i Uredbom Komisije (EZ) br. 271/2008 ⁽⁵⁾ o izmjeni Uredbe (EZ) br. 794/2004.
4. Njemačka mora obustaviti sva preostala plaćanja potpore u okviru programa iz članka 3., s učinkom od datuma donošenja ove Odluke.

Članak 5.

1. Povrat potpore dodijeljene u okviru programa iz članka 3. stupa na snagu odmah i odmah proizvodi učinak.
2. Njemačka mora osigurati da se ova Odluka provede u roku od četiri mjeseca od dana njezine objave.

Članak 6.

1. U roku od dva mjeseca od objave ove Odluke Njemačka dostavlja Komisiji sljedeće podatke:
 - (a) popis korisnika koji su primili potporu u okviru programa iz članka 3. te ukupni iznos potpore koji je svaki od njih primio u okviru programa;
 - (b) ukupni iznos (glavnicu i kamatu) koji svaki korisnik treba vratiti;

⁽⁵⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 271/2008 od 30. siječnja 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 794/2004 o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u (SL L 82, 25.3.2008., str. 1.).

- (c) detaljan opis već poduzetih i planiranih mjera kojima će se ispuniti uvjeti iz ove Odluke;
- (d) dokumente kojima se dokazuje da je korisnicima naređen povrat potpore.

2. Njemačka obavještuje Komisiju o napretku nacionalnih mjera poduzetih radi provedbe ove Odluke do potpunog povrata potpore dodijeljene u okviru programa iz članka 3. Na zahtjev Komisije dužna je odmah dostaviti informacije o već poduzetim i planiranim mjerama u svrhu usklađivanja s ovom Odlukom. Dužna je dostaviti i detaljne podatke o iznosima potpore i kamata koje su korisnici već vratili.

Članak 7.

Ova je Odluka upućena Saveznoj Republici Njemačkoj.

Njemačkoj se nalaže da bez odgode korisnicima dostavi primjerak ove Odluke.

Sastavljeno u Bruxellesu 16. prosinca 2015.

Za Komisiju
Phil HOGAN
Član Komisije
